

עת"ם 10-15-

**בבית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים**

העותרים:

1. רביב דרוקר, ת"ז 027896067
 2. חדשות 10 בע"מ, ח"פ 513174565
- ע"י עוה"ד יונתן ברמן ו/או אורי אדלשטיין
אדלשטיין ברמן ושות', עורכי דין
מרח' הרכבת 58, מגדל אלקטרה סיטי, קומה 14
תל אביב 6777016
טל': 03-5602225 ; פקס: 03-5601755

נ ג ד**המשיבה:**

הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד המשפטים
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים
טל': 02-5419555 ; פקס: 02-5419581

עתירה מינהלית

לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998

מוגשת בזאת עתירה מינהלית לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע**).

בית המשפט הנכבד יתבקש להורות למשיבה למסור לעותרים את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלה ה-33 (להלן: **הממשלה הקודמת**) ואת ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלה ה-34 (להלן: **הממשלה הנוכחית**).

העתירה נתמכת בתצהירו של העותר 1, המצורף ומסומן ע/1.

העתק החלטה המינהלית נשוא עתירה זו – החלטת המשיבה מיום 29.7.2015 – מצורף ומסומן ע/2.

א. פתח דבר

עניינה של עתירה זו בהחלטת המשיבה לדחות את בקשת העותר 1 לקבל לידיו, בהתאם להוראות חוק חופש המידע, את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלה הקודמת ושל שרי הממשלה הנוכחית, המוחזקים בידי משרד המשפטים.

כפי שיפורט בהרחבה בהמשך, ההסדרים למניעת ניגוד עניינים הם כלי מרכזי להבטחת יישום אחד העקרונות החשובים ביותר של מינהל תקין במשטר דמוקרטי – הכלל האוסר על מי שממלאים תפקיד ציבורי להימצא בניגוד עניינים. כפי שעוד יוסבר, לא יכולה להיות מחלוקת כי קיים אינטרס ציבורי מובהק לחשוף את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של כל אדם הממלא

תפקיד ציבורי, ושל שרי הממשלה בפרט. מתן פומבי להסדרים משרת את האינטרסים של שקיפות שלטונית, פיקוח ציבורי על אנשי ציבור, ביצור שלטון החוק וחיזוק אמון הציבור ברשויות.

אל מול אינטרסים ציבוריים מובהקים אלה, לא קיים כל אינטרס למנוע את חשיפת ההסדרים האמורים. אף לא מתקיים סייג מן הסייגים הקבועים בחוק חופש המידע (ואפילו מתקיים סייג כזה, האינטרס הציבורי לחשוף את המידע המבוקש גובר עליו). בהעדר סייג כזה הפנתה המשיבה את העותר 1, בדחותה את בקשתו לפי חוק חופש המידע, לסעיף 9(ב2) לחוק, שעניינו סמכות הרשות לסרב למסור מידע "על אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב". כפי שיוסבר בהמשך, אין כל אפשרות לראות בהסדרים למניעת ניגוד עניינים, שהם הסדרים סופיים שהושלמו, שאושרו על ידי כל הגורמים הנדרשים ושהשרים פועלים בהתאם להוראותיהם, "מדיניות בשלבי עיצוב".

העותרים, עיתונאי בכיר וכלי תקשורת מרכזי בישראל, מבקשים לקבל לידיהם את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים על מנת להביא לידיעת הציבור כולו את הדברים, ובאופן זה לשרת אינטרס ציבורי ראשון במעלה. המשיבה, לעומתם, דבקה בפרקטיקה שזמנה עבר – הטמנת מידע שהוא קניין הציבור במגירה ומשיכת זמן המסכלת את זכותו של הציבור לקבל מידע זה בזמן אמת. לפיכך, יתבקש בית המשפט להבהיר למשיבה את החובה שמטיל עליה הדין, והכל כמפורט להלן.

ב. הצדדים להליך

1. העותר 1, מר רביב דרוקר, הוא עיתונאי המשמש, בין השאר, כפרשן הפוליטי של ערוץ 10.
2. העותרת 2, חברת חדשות 10 בע"מ, היא החברה המפיקה את תכניות החדשות בטלוויזיה המשודרות בערוץ 10, והיא מעסיקתו של העותר 1.
3. המשיבה היא הרשות המינהלית המוסמכת במשרד המשפטים בהתאם להוראות חוק חופש המידע.

ג. בקשת המידע נשוא עתירה זו והתשובה לה

4. ביום 26.5.2015 הגיש העותר 1 למשרד המשפטים בקשה לקבלת מידע לפי חוק חופש המידע. להלן לשון הבקשה:

"אנחנו מבקשים לקבל לידינו את כל הסדרי ניגוד העניינים של שרי הממשלה החדשה כמו גם את כל ההסדרים של השרים בממשלה הקודמת. כמעט מיותר לציין למה יש אינטרס ציבורי ראשון במעלה לפרסם את ההסדרים הללו. כידוע כבר לפני שנים ארוכות קבע היועץ המשפטי לממשלה שכל הסדרי ניגוד העניינים של פקידי הממשלה הבכירים צריכים להיות שקופים. אם זה חל על פקידים, קל וחומר על שרים. המקרה האקטואלי של שר האוצר החדש, משה כחלון, רק מדגיש את חשיבות העניין."

העתק הבקשה מיום 26.5.2015 מצורף ומסומן ע/3.

5. ביום 25.6.2015 הודיעה המשיבה לעותר 1, כי המועד למסירת התשובה לבקשה מוארך ב-30 ימים. ביום 29.7.2015 דחתה המשיבה את הבקשה (נספח ע/2 הנ"ל). להלן לשון תשובת המשיבה:

"לאחר בדיקת בקשתך הנני להודיעך כי בקשתך נדחית מכח סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק").

בעניין שרי הממשלה הקודמת ושרי הממשלה החדשה, העניין מבורר שכן אחרי מיפוי ראשוני אפשר לסווג את חוות הדעת לשתי קטיגוריות:

- יש מספר חוות דעת שהתקיימו לגביהן דיונים, והעבודה עליהם [כך במקור] טרם הושלמה – בעניין של אלה אנחנו עובדים על העברת פרפראזה בפירוט מירבי.

- יש מספר חוות דעת שהושלמו אך נדרש לפנות לצדדים שלישיים (או לכל הפחות לשקול אם נדרשת פניה כזו) וכן לקבל התייחסות מהשר עצמו לפני שמעבירים את חוות הדעת.

לצד זאת אעיר כי **שוקלים** אפשרות לפעול לכך שחוות דעת בעניין ניגודי עניינים של שרים וסגני שרים – יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד.

הנני להודיעך כי לפי סעיף 17 לחוק יש בידך לעתור לבית המשפט לעניינים מינהליים כנגד החלטה זו."

(ההדגשה במקור).

ד. דרך הילוכה של עתירה זו

6. דרך הילוכו בגדרה של עתירה זו תהיה כדלקמן:

א. ראשית נעמוד על מהותו של המידע המבוקש בגדר עתירה זו ועל העקרונות הנורמטיביים החלים בעניין קביעת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בכלל, והסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרים בפרט.

ב. לאחר מכן, נעמוד על תחולתו של חוק חופש המידע על הסדרים למניעת ניגוד עניינים, ולהכרה בתחולה זו כפי שהיא משתקפת בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

ג. בהמשך נעמוד על כך שהסייגים הקבועים למסירת מידע בחוק חופש המידע אינם מתקיימים בענייננו. בין השאר, נסביר מדוע הפנייתה של המשיבה לסעיף 9(ב) לחוק חופש המידע, העוסק ב"מידע על אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב", אינה ממין העניין ומצביעה על בלבול בין המידע המבוקש עצמו לבין ה"מדיניות" בעניין מסירתו של מידע זה.

ד. לאחר מכן יובהר כי אף אילו היה מתקיים אחד הסייגים שבחוק חופש המידע, הרי שלא היה בכך כדי לפטור את המשיבה ממסירת המידע המבוקש. זאת נוכח האינטרס הציבורי

למסירתו של המידע, אשר היה גובר על תכליות הסייגים שבחוק חופש המידע, גם אילו התקיימו כאן.

7. ונפרט דברינו כסדרם.

ה. מהות המידע המבוקש – הסדרים למניעת ניגוד עניינים

8. נפתח בהסבר תמציתי אודות המידע המבוקש במסגרת עתירה זו.
9. כידוע, הדין הישראלי אוסר על כל בעל תפקיד ציבורי להימצא במצב של ניגוד עניינים. מדובר בכלל בסיסי העומד ביסוד דיני המינהל הציבורי (ראו למשל בג"ץ 531/79 **סיעת הליכוד בעיריית פתח תקווה נ' מועצת עיריית פתח תקווה**, פ"ד לד(2) 566 (1980)). הכלל חל גם על נבחרי ציבור (בג"ץ 7805/00 **אלוני נ' מבקרת עיריית ירושלים**, פ"ד נו(4) 577 (2003), פסקה 14).
10. הכלל בדבר ניגוד עניינים הוא כלל "מניעת" – מטרתו למנוע את הרע בטרם יארע. "האיסור על ניגוד עניינים נועד למנוע, מראש, קבלת החלטות הנגועות בסוג מסוים של שיקול זר" (בג"ץ 1993/03 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה**, פ"ד נו(6) 817 (2003), פסקה 33 לפסק דינו של השופט ריבלין. ראו גם ד' ברק-ארז, **משפט מינהלי, כךך א' 531 (2010)**).
11. על מנת ליישם את ההיבט המניעתי של הכלל בדבר איסור על הימצאות במצב של ניגוד עניינים, גובשו בעניינים של שרי הממשלה וסגני שרים הסדרים ספציפיים, שעוגנו בהחלטות ממשלה ושפורסמו בילקוט הפרסומים בשנת 2003 תחת הכותרת "הודעה בדבר כללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים" (י"פ 5147, עמ' 1136-1139, 16.1.2003). כללים אלה מבוססים, בעיקרם, על דו"ח הוועדה הציבורית בנושא ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים משנת 1977 (ועדת אשר).
- העתק ההודעה בדבר כללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים מצורף ומסומן ע/4.
12. כללים אלה קובעים הוראות שנועדו למנוע הימצאות במצב של ניגוד עניינים וכן את אופן קביעתם של הסדרים למניעת ניגוד עניינים, את חובות הדיווח המוטלות על שרים וסגני שרים, את אחריות מבקר המדינה לפקח על העמידה בכללים, ואת אופן פעולתה של "ועדה למתן היתרים" המוסמכת לדון בבקשותיהם של שרים וסגני שרים שלא לקיים כלל מן הכללים.
13. יש לציין, כי עד לשנת 2010 החלטותיה של הוועדה למתן היתרים לחריגה מהכללים בדבר איסור ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים לא התפרסמו. בעקבות עתירה מינהלית שהוגשה לבית משפט זה (עת"מ (י-ם) 1981/09 **התנועה לחופש המידע נ' משרד מבקר המדינה** (נבו, 16.11.2011)), החליטה הוועדה למתן היתרים ביום 28.11.2010 שכלל, יפורסמו החלטות הוועדה למתן היתרים באופן מלא (למעט מקרים חריגים, בהם תפורסמנה ההחלטות באופן חלקי).

העתק החלטת הוועדה למתן היתרים מיום 28.11.2010 מצורף ומסומן ע/5.

14. מאז ההחלטה האמורה מתפרסמים באתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה, כדבר שבשגרה, החלטותיה של הוועדה למתן היתרים לשרים לחרוג מהכללים האוסרים על הימצאות בניגוד עניינים. ראו:

<http://www.mevaker.gov.il/he/About/klalim/Pages/HachlatotHavaadaLeMatanHeterim.aspx>

15. הסדרים למניעת ניגוד עניינים נערכים לכלל עובדי הציבור. אופן עריכתו של ההסדר למניעת ניגוד עניינים מפורט בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1555 (להלן: **הנחיית היועמ"ש בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים**), שנקבעה בשנת 2006 ושעודכנה לאחרונה, בחודש אוגוסט 2015.

העתק הנחיית היועמ"ש בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים מצורף ומסומן ע/6.

16. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מגדירה "הסדר למניעת ניגוד עניינים" כדלקמן:

"הסדר למניעת ניגוד עניינים הינו מסמך בו חושף המועמד להיות עובד הציבור (להלן – המועמד) את ענייניו האחרים או תפקידיו האחרים שעלולים לגרום לו להיות במצב של חשש לניגוד עניינים במילוי תפקידו הציבורי, ומתחייב לקבל על עצמו מגבלות מסוימות, בעבודתו הציבורית או בתחום האישי, שימנעו את ניגוד העניינים האמור." (שם, פסקה 8).

17. הנחיית היועץ המשפטי לממשלה בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים חלה על "עובדי ציבור". המונח "עובד ציבור" אינו מוגדר בהנחיה. כמו כן, למונח "עובד ציבור" אין הגדרה כללית בחקיקה הישראלית – חוקים שונים מגדירים את המונח באופנים שונים למטרות אותם חוקים בלבד, וחוקים אחרים משתמשים במונח זה בלי להגדירו כלל (ראו טניה שפניץ, **ניגוד עניינים במגזר הציבורי הלכה למעשה** 29 (2013)). עמדת העותרים היא כי הנחיה זו של היועץ המשפטי לממשלה חלה באופן ישיר גם על שרים וסגני שרים, בשינויים המתחייבים מן ההסדר הספציפי שנקבע בעניינם במסגרת הכללים הנוגעים לשרים וסגני שרים (נספח ע/4 הני"ל). אולם אף אם יטען הטוען, כי שרים אינם באים בגדר המונח "עובדי ציבור" וכי הנחיה אין תחולה ישירה עליהם, הרי שהרציונלים, העקרונות הנורמטיביים והתכליות של הנחיית היועץ המשפטי לממשלה חלים גם על שרי הממשלה.

18. על מנת להבהיר מהו הסדר למניעת ניגוד עניינים, כיצד הוא נראה ומה הוא המידע הנכלל בו, מצורפים מספר הסדרים כאלה של עובדי מדינה.

העתק ההסדר למניעת ניגוד עניינים של מנכ"לית משרד המשפטים מיום 15.1.2014 מצורף ומסומן ע/7.

העתק ההסדר למניעת ניגוד עניינים של מנכ"לית משרד החינוך מיום 2.10.2014 מצורף ומסומן ע/8.

העתק ההסדר למניעת ניגוד עניינים של מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר מיום 19.4.2013 מצורף ומסומן ע/9.

19. כפי שעולה מן ההסדרים למניעת ניגוד עניינים לדוגמה שצורפו, הסדרים מסוג זה מפרטים תפקידים בעבר ובהווה שבהם נשא מי שבעניינו נערך ההסדר, את אחזקותיו בתאגידים ובגופים העלולות לעורר ניגוד עניינים במסגרת מילוי תפקידו, את זיקותיהם של קרובים ומקורבים לו לתפקידו וכן הלאה.

ו. תחולת חוק חופש המידע על המידע המבוקש

20. סעיף 2 לחוק חופש המידע מגדיר "מידע" כ"כל מידע המצוי ברשות ציבורית, והוא כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם או ממוחשב". דומה שלא יכולה להיות מחלוקת כי ההסדרים למניעת ניגוד עניינים הם "מידע" כהגדרתו בחוק.

21. היועץ המשפטי לממשלה אף הוא הכיר בתחולתו של חוק חופש המידע על הסדרים למניעת ניגוד עניינים בהנחיה מס' 3.1005 מחודש יוני 2005, שעודכנה בחודש אוקטובר 2007 (להלן: **הנחיית היועמ"ש בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים**).

העתק הנחיית היועמ"ש בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים מצורף ומסומן ע/10.

22. הנחיה זו מבהירה כי חוק חופש המידע חל על הסדרים מן הסוג האמור:

"הזכות לקבל מידע משתרעת על כל מידע המצוי ברשות ציבורית (סעיף 2 לחוק), ולפיכך גם על הסדרים למניעת ניגוד עניינים המצויים בידי משרדי הממשלה. מסקנה זו מתבקשת גם מתכליתו האמורה של החוק, מחובת הנאמנות שהרשות הציבורית חבה בה כלפי הציבור, ומהיותו של המידע המצוי בידיה קניינו של הציבור." (שם, פסקה 10).

23. **הנחיית היועמ"ש בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים** חלה על הסדרים למניעת ניגוד עניינים של "עובדי מדינה", מונח שאינו מוגדר בהנחיה. כאמור, עמדת העותרים הינה כי הנחיה זו (כמו גם **הנחיית היועמ"ש בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים**, נספח ע/6 הנ"ל) היא בעלת תחולה ישירה על שרים. ואולם אף אם נאמר כי שרים אינם "עובדי מדינה" כמשמעו של מונח זה בהנחיה, ברי כי ההסדרים למניעת ניגוד עניינים בעניינים אף הם "מידע" כמשמעו בחוק חופש המידע, מאותם הטעמים המפורטים במובאה הנ"ל מתוך ההנחיה, וכי העקרונות הנורמטיביים שנקבעו בשתי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה חלים גם בעניינים של שרים.

24. מכוח **הנחיית היועמ"ש בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים** אף מובהר למי שנערך הסדר כזה בעניינו, כי חוק חופש המידע חל עליו:

"בעת גיבושו של הסדר למניעת ניגוד עניינים יציין היועץ המשפטי של המשרד בפני העובד החותם על ההסדר, במפורש, שעל ההסדר חל חוק חופש המידע, ולכן ההסדר, ככלל, לא יהיה חסוי, למעט אותם חלקים בו אשר העובד יצביע על טעם כדין לחיסויים. היועץ המשפטי של המשרד יציין במפורש בגוף ההסדר כי יחולו עליו הוראות חוק חופש המידע." (שם, פסקה 14.א).

25. מהנחיית היועמ"ש בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים (נספח ע/6 הנ"ל) עולה כי כל אדם הממלא את השאלון, שעל בסיסו נערך הסדר ניגוד העניינים, חותם על הצהרה בזו הלשון:
- "הוברר לי כי על ההסדר למניעת ניגוד עניינים שיערך לי, במידת הצורך, יחול חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998; (שם, עמ' 16, סעיף 5 להצהרה).
26. כאמור, בין שהנחיות אלה חלות באופן ישיר על שרי הממשלה ובין שלא, מובן כי אין כל יסוד להבחנה בין תחולת העקרונות הנורמטיביים המפורטים בהן על שרים לבין תחולתם על כל עובד ציבור אחר שנערך לו הסדר למניעת ניגוד עניינים.

ז. הסייגים בחוק חופש המידע אינם מתקיימים

27. משנמצא כי המבוקש בעתירה זו הוא "מידע" כמשמעו בחוק חופש המידע, מוטל על המשיבה הנטל להצדיק את סירובה למוסרו באמצעות הצבעה על התקיימותו של אחד הסייגים שבסעיפים 8 ו-9 לחוק (נע"ם 7744/10 המוסד לביטוח לאומי נ' מנגל, פסקה 11 לפסק דינו של השופט הנדל ופסקה 4 לפסק דינו של השופט עמית (נבו, 15.11.2012); לענין הנטל המוטל על הרשות המסרבת למסור מידע שנתבקש ממנה עוד לפני חקיקת חוק חופש המידע ראו בג"ץ 2594/96 המסלול האקדמי של המכללה למינהל נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד (5) 166 (1997), פסקה 13 לפסק דינה של השופטת שטרסברג-כהן).
28. בתשובתה מיום 29.7.2015 (נספח ע/2 הנ"ל) הודיעה המשיבה כי הבקשה נדחית מכוח סעיף 9(ב)(2) לחוק חופש המידע.
29. להלן נוסחו של סעיף 9(ב)(2) לחוק:

"רשות ציבורית אינה חייבת למסור מידע שהוא אחד מאלה:

...

(2) מידע על אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב;

30. ואולם המשיבה כלל לא נתבקשה למסור מידע כלשהו אודות מדיניות, ודאי שלא כזו הנמצאת בשלבי עיצוב. היא התבקשה למסור את ההסדרים למניעת ניגודי עניינים של שרי הממשלה, שהם מסמכים המצויים בידה והם **מסמכים מוגמרים, סופיים וחתומים המוחזקים בידי משרד המשפטים, שאושרו על ידי הגורמים הרלוונטיים ושכלל אינם נוגעים למדיניות**.
31. טענתה של המשיבה, כי המידע המבוקש הוא "מידע על אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב" היא טענה סתומה ולא ברורה. ככל שאפשר להבין מתשובת המשיבה (שבה מפורט אלו עניינים "מבוררים" בימים אלו ואלו עניינים "נשקלים") היא נתלתה בסעיף זה משום שלפי שיטתה משרד המשפטים מגבש **מדיניות בדבר מסירת המידע**. אלא שדחיית הבקשה על בסיס הטענה כי משרד המשפטים מגבש מדיניות בדבר **עצם מסירת המידע** (ככל שזו הטענה) היא, כמובן, מופרכת, ואין לה דבר עם סעיף 9(ב)(2).

32. נבהיר – המשיבה לא התבקשה למסור מידע אודות מדיניותה בדבר מסירת הסדרים למניעת ניגוד עניינים. היא לא נשאלה "האם אתם מוסרים מידע אודות ניגודי עניינים של שרים, ואם כן – באלו תנאים?". אילו הייתה מוגשת בקשה מוזרה שכזו, ייתכן שהתשובה כי מדובר במדיניות בשלבי עיצוב הייתה בעלת היגיון פנימי כלשהו. אלא שהמשיבה התבקשה למסור את המידע עצמו ולא מידע אודות מדיניות מסירת המידע.
33. העותרים לא ביקשו לקבל מידע אודות חוות דעת משפטיות המשמשות לגיבוש עמדתו המשפטית של משרד המשפטים בשאלה האם יש למסור את המידע המבוקש, מידע אודות העמדות השונות שהובעו על ידי שרים או יועצים משפטיים בעניין זה וכיוצא באלה. כל אלה, אם היו מתבקשים, ייתכן שהיו יכולים להיקרא, בדוחק, "מידע על אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב". אלא שלא זה המידע שהתבקש. המידע שהתבקש הוא הסדרי מניעת ניגוד העניינים, שאינם מידע אודות מדיניות הנמצאת בשלבי עיצוב.
34. מובן שכאשר רשות מתבקשת למסור מידע ומסרבת למוסרו לפי סעיף 9(ב)2, פשוט משום שטרם גיבשה את עמדתה אם יש למסור את המידע המבוקש, מדובר בתשובה מופרכת על פניה. כאשר מתבקש מידע, על הרשות להחליט בתוך 30 ימים אם למוסרו לפונה או לא (וזאת בכפוף לאפשרות להאריך את התקופה ל-60 ימים או ל-120 ימים בהתקיים תנאים מסוימים, והכל בהתאם להוראות סעיפים 7(ב) ו-7(ג) לחוק חופש המידע). ההחלטה אם למסור חומר שהתבקש אינה החלטה אודות "מדיניות" אלא הכרעה משפטית בשאלה האם קיימת חובה או שלא קיימת חובה למסור חומר לפי חוק חופש המידע. ההחלטה אם למסור את החומר צריכה להתקבל בפרק הזמן הקבוע בחוק, אף אם הרשות סבורה כי ההחלטה בדבר מסירת החומר היא "מדיניות" או דורשת גיבוש של "מדיניות".
35. פעמים רבות עשוי מגיש בקשה לפי חוק חופש המידע לבקש מידע מסוג שלא התבקש קודם לכן ולא התקבלה החלטה בעניינו, או בקשה הדורשת להכריע בשאלה משפטית בעניין תחולת חוק חופש המידע, שיתכן שלא נשקלה קודם לכן על ידי הרשות (ולמעשה, כל בקשה לקבלת מידע, פשוטה ושגרתית ככל שתהא, דורשת הכרעה משפטית בדבר תחולת חוק חופש המידע). גם במקרים אלה נדרשת הרשות לקבל את החלטתה בתוך פרק הזמן הקבוע בחוק, והיא אינה יכולה לטעון כי שקילת הבקשה היא בבחינת "עיצוב מדיניות" וכי מטעם זה היא רשאית לדחות את הבקשה. לכל היותר היא יכולה להאריך את התקופה למסירת תשובה (במגבלות החוק) כדי שיהיה סיפק בידה להכריע בכל השאלות הדורשות הכרעה.
36. אם תתקבל הטענה כי המידע שהתבקש הוא מידע אודות מדיניות בשלבי עיצוב, משמעות הדבר היא שבכל פעם שרשות תתבקש למסור מידע כלשהו היא תוכל לומר כי ההחלטה האם למסור היא החלטה של מדיניות, כי שקילת הבקשה היא "עיצוב מדיניות", ולכן ניתן לדחות את הבקשה.
37. זו אינה תכליתו של סעיף 9(ב)2 לחוק. סעיף 9(ב)2 נועד לחול, למשל, במצב בו מתבקשת הרשות הציבורית להמציא טיוטת נוהל שטרם גובש נוסחו הסופי (ראו ע"מ 9187/07 לוזון נ' משרד הפנים, סעיף 61 לפסק דינו של השופט דנציגר (נבו, 24.7.2008), להלן: עניין לוזון). הוא עשוי לחול, לדוגמה, על תכנית בנין עיר שלא אושרה (ת"א (י-ם) 22938/97 מינהל מקרקעי

ישראל נ' שרביט, פסקה 5 (נבו, 18.1.2004)). הוא נועד לחול, למשל, במקרים בהם מסירת המידע תהיה חשיפת "חצי המלאכה" באופן העלול להטעות את הציבור (ע"ם 7024/03 גבע נ' ראש עיריית הרצליה, סעיף 15 לפסק דינה של השופטת ארבל (נבו, 6.9.2006), להלן: **עניין גבע**). הוא נועד לאפשר לרשות לגבש את מדיניותה בלי שייחשפו לציבור פרטי המדיניות שטרם גובשה (ע"ם (ב"ש) **חברת האחים עפאנה בע"מ נ' משרד החקלאות ופיתוח הכפר**, עמ' 13 (נבו, 28.11.2008)).

38. בקשתם של העותרים אין לה דבר וחצי דבר עם כל אלה. העותרים אינם דורשים טיטוט, פרוטוקולי דיונים או מסמכים בלתי מוגמרים. הם דורשים את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלות ה-33 וה-34, **שהם מסמכים מוגמרים, המנחים את פעולת שרי הממשלה הנוכחית בהווה והנחו את פעולת שרי הממשלה הקודמת בעבר**. המידע המבוקש אינו נוגע ל"מדיניות", ואינו נוגע לדבר מה "בשלבי עיצוב", אלא למסמכים קיימים וסופיים.

39. בשולי הדברים יצוין כי מתשובת המשיבה 1 עולה שהעבודה על חלק מן ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של חלק משרי הממשלה הנוכחית טרם הסתיימה. בעניין זה ייתכן שניתן לטעון, מבלי לקבוע מסמרות, כי מדובר במידע שאין חובה למוסרו בשלב זה (אולם גם זאת לא מכוח סעיף 9(ב)(2) לחוק חופש המידע). בשאלה זו אין צורך להכריע בעת הזו, שכן הסעד אותו מבקשים העותרים הוא **קבלת ההסדרים למניעת ניגוד עניינים המוגמרים והסופיים של שרי הממשלות הנוכחית והקודמת**. מובן כי העדר קיומם של נוסחים סופיים לחלק מן ההסדרים למניעת ניגוד עניינים אינו מונע את העברת המידע בנוגע לאותם שרים שההסדרים בעניינם הושלמו ואת העברת המידע ביחס לשרי הממשלה הקודמת.

40. ודוק: ככל שחולף פרק זמן ארוך יותר ממועד הקמת הממשלה ולא הושלמו ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של כל השרים, הולכת וגוברת מידת חוסר הסבירות של העיכוב בהשלמתם. לפיכך, אין לשלול את האפשרות כי אם בתוך פרק זמן מסוים לא יושלמו ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של כלל שרי הממשלה, ושרים אלה יעבדו על בסיס טיטוט הסדרים למניעת ניגוד עניינים, תחול חובה למסור גם את טיטוט ההסדרים שטרם הושלמו (כך, למשל, **בעניין לוזון הני"ל**, נפסק כי כאשר הרשות מסתמכת בפעולתה על הנחיה שהיא בגדר טיטוט נוהל, אין היא יכולה להסתתר מאחורי הטעם כי מדובר ב"מדיניות בשלבי עיצוב" כטעם לאי פרסום ההנחיה (שם, פסקה 61)). ואולם, כאמור, בשלב זה ובמסגרת עתירה זו, המידע המתבקש הוא רק אותם הסדרים למניעת ניגוד עניינים שהושלמו.

41. זאת ועוד. במסגרת הנימוקים לבקשת המידע הוסיפה המשיבה וציינה:

"יש מספר חוות דעת שהושלמו אך נדרש לפנות לצדדים שלישיים (או לכל הפחות לשקול אם נדרשת פנייה כזו), וכן לקבל התייחסות מהשר עצמו לפני שמעבירים את חוות הדעת."

42. כל הדברים הללו טובים ויפים, אך אינם מהווים עילה לדחיית הבקשה למידע, לא לפי סעיף 9(ב)(2) לחוק ולא בהתאם לכל סייג אחר. המשיבה רשאית לשקול (ואפילו להחליט) אם נדרשת פנייה לגורמים שלישיים (למשל, אם תסבור בטעות כי פרטיותם עלולה להיפגע), והיא אף רשאית לבקש את התייחסותם של השרים בטרם תעביר את חוות הדעת. אולם כל זאת עליה לעשות במסגרת לחות הזמנים הקבועים בסעיפים 7(ב) ו-7(ג) לחוק חופש המידע. העובדה שעד למועד

מתן התשובה לא ביצעה המשיבה את הפעולות הדרושות, לדעתה (ואף לא מסרה האם יש כוונה לבצע פעולות אלה ומתלו), אינה הופכת את המידע המתבקש ל"מדיניות בשלבי עיצוב" ואינה מהווה עילה לדחיית הבקשה.

43. נוכח כל האמור בפרק זה, ברי כי לא מתקיים אף לא אחד מן הסייגים הקבועים בחוק חופש המידע – לא זה הקבוע בסעיף 9(ב)(2), שאליו הפנתה המשיבה, ואף לא כל סייג אחר. בנסיבות אלה, חל הכלל לפיו יש למסור את המידע.

ח. אפילו התקיים סייג למסירת המידע – האינטרס הציבורי מחייב את מסירת

המידע

44. התפיסה העומדת ביסוד חוק חופש המידע היא כי לכל פרט זכות לקבל מידע המוחזק בידי הרשות, אף אם אין בידו להצביע על אינטרס אישי או ציבורי בקבלת המידע (עע"ס 3908/11 הנהלת בתי המשפט נ' עיתון דה מרקר, פסקה 22 לפסק דינה של השופט ארבל (נבו), 22.9.2014); עע"ס 1786/12 ג'ולאני נ' המשרד לביטחון פנים, פסקה 3 לפסק דינו של השופט הנדל (נבו), 20.11.2013)). לפיכך, נוכח העובדה שלא מתקיים אף לא אחד מן הסייגים למסירת מידע, יכולים היינו לסיים את טיעונו בשלב זה. ואולם, למעלה מן הנדרש, יובהר בפרק זה כי אפילו הייתה מצליחה המשיבה להצביע על התקיימותו של אחד מן הסייגים למסירת מידע, הרי שעדיין האינטרס הציבורי היה מחייב את מסירת המידע.

45. סעיף 10 לחוק חופש המידע קובע כי גם כאשר מתקיים אחד הסייגים שבחוק, על הרשות לתת דעתה על האינטרס האישי של מבקש המידע או על האינטרס הציבורי שבמסירת המידע בטרם תסרב למוסרו:

"בבואה לשקול סירוב למסור מידע לפי חוק זה, מכוח הוראות סעיפים 8 ו-9, תיתן הרשות הציבורית דעתה, בין היתר, לענינו של המבקש במידע, אם ציין זאת בבקשתו, וכן לענין הציבורי שבגילוי המידע מטעמים של שמירה על בריאות הציבור או בטיחותו, או שמירה על איכות הסביבה."

46. סעיף זה מחייב את הרשות לאזן בין הרציונל העומד בבסיס הסייג שמכוחו היא שוקלת שלא למסור את המידע המבוקש לבין האינטרס האישי של המבקש או האינטרס הציבורי. בפסיקת בית המשפט העליון נקבע ביחס לשיקולים המפורטים בסעיף 10 כי "אין מדובר ברשימה סגורה של שיקולים, אלא בהכוונה גרידא וניתן להעלות על הדעת בהקשרים שונים שיקולים נוספים שיכול ויהיה מקום לשקלם" (עניין גבע הנ"ל, פסקה 18 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל). גם אינטרס ציבורי שאינו מן הסוגים המפורטים בסעיף 10 עשוי להטות את האיזון לכיוון מסירתו של המידע (ראו, למשל, עע"ס 2398/08 משרד המשפטים נ' סגל, פסקה 32 לפסק דינה של השופטת מ' נאור (נבו), 19.6.2011)).

47. נוסף על האמור, סעיף 17(ד) לחוק חופש המידע קובע כדלקמן:

"על אף הוראות סעיף 9, רשאי בית המשפט להורות על מתן מידע מבוקש, כולו או חלקו ובתנאים שיקבע, אם לדעתו הענין הציבורי בגילוי המידע, עדיף וגובר על הטעם לדחיית הבקשה, ובלבד שגילוי המידע אינו אסור על פי דין."

48. הוראת חוק זו מקנה לבית המשפט שיקול דעת רחב מזה הנתון לו ברגיל בעת קיומה של ביקורת שיפוטית על החלטת הרשות המינהלית. היא מעניקה לבית המשפט סמכות להמיר את שיקול דעתה של הרשות בשלו (ראו ע"מ 9135/03 **המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ**, פ"ד ס(4) 217, 248-247 (2006)). היא מסמיכה את בית המשפט לקבוע כי האינטרס הציבורי מצדיק את מסירת המידע, אף אם החלטת הרשות שלא למוסרו ניתנה כדין ונפלה בתוך מתחם הסבירות, ואף אם מדובר במידע שבהתאם לסעיף 9(א) אין למסרו (ע"מ 10845/06 **שידורי קשת בע"מ נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו**, פסקה 64 לפסק דינו של השופט דנציגר (נבו), 11.11.2008).

49. בענייננו, כפי שציין העותר 1 בבקשתו למידע (נספח ע/3 הנ"ל), "כמעט מיותר לציין למה יש אינטרס ציבורי ראשון במעלה לפרסם את ההסדרים הללו". אף על פי שמיותר לציין מהו האינטרס הציבורי לפרסם את ההסדרים, נעמוד בקצרה על אינטרס זה.

50. דומה שבשאלת קיומו של אינטרס כזה כלל אין מחלוקת בין העותרים לבן משרד המשפטים. **בהנחיית היועמ"ש בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים** (נספח ע/10 הנ"ל) הוסבר האינטרס הציבורי שבחשיפת הסדרים למניעת ניגוד עניינים:

"הסדרים למניעת ניגוד עניינים הנערכים לבעלי תפקידים בכירים בשירות המדינה הם, מטבעם, מידע שיש בו עניין ציבורי רב. ... מסירת ההסדרים לידי מספר מצומצם של גורמים, כפי שנעשה עד כה, עלולה, במקרים מסוימים, להכביד על אכיפתם, שכן לא תמיד יודעים גורמים אחרים בשירות הציבורי מהם העניינים בהם מנוע העובד מלטפל. מעבר לכך, גורם ההרתעה מפני התנהלות בלתי תקינה הגלום במתן פומבי להסדרים, חל במידה פחותה כלפי עובדי הציבור היודעים שהסדר ניגוד העניינים שלהם נשאר חסוי." (שם, פסקה 12).

ובהמשך:

"האיזון בין נדבכים אלה צריך להיעשות לפי הקריטריונים שהותוו בחוק חופש המידע. הטעמים המצדיקים מתן פומבי לאותם חלקים של הסדרים למניעת ניגוד עניינים שלא מתקיימים בהם הסייגים והחריגים לגילוי מידע הקבועים בחוק, גוברים, לשיטתנו, על הטעמים המבססים את הגישה העקרונית של חיסיון גורף להסדרים." (שם, פסקה 13).

51. עוצמת האינטרסים הציבוריים לחשיפתם של הסדרים למניעת ניגוד עניינים, שעליהם עמד היועץ המשפטי לממשלה בהנחיותיו, גוברת ככל שמדובר בבעלי תפקידים בכירים יותר. כאשר מדובר בשרי הממשלה לא ניתן להפריז בחשיבותו של האינטרס הציבורי שבהבאת המידע לידיעת הציבור. מעבר לאינטרסים הציבוריים, שעליהם עמד היועץ המשפטי לממשלה בהנחיותיו הנ"ל, חשיפת ההסדרים למניעת ניגוד עניינים מבטיחה פיקוח ציבורי על אופן יישום הסדרים אלו ומאפשרת לציבור לשפוט בעצמו האם השירים אכן מקיימים את ההסדרים. היא אף מאפשרת לציבור לשפוט האם ההסדרים למניעת ניגוד עניינים מקיפים את כל העניינים שראוי כי שר זה או אחר לא יהיה רשאי לעסוק בהם, היא מאפשרת דיאלוג בין הציבור לבין הרשויות בנוגע להשלמת חסרים בהסדרים שנקבעו, והיא מחזקת את אמון הציבור ברשויות. השקיפות והפיקוח הציבורי המתאפשרים על ידי חשיפתם של הסדרים אלה הם תנאי הכרחי לקיומה של דמוקרטיה מתפקדת (ע"מ 9341/05 **התנועה לחופש המידע נ' רשות החברות**).

הממשלתיות, פסקה 32 (נבו, 19.5.2009); ע"א 218/96 ישקר נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ, פסקה 21 (נבו, 21.8.1997).

52. כאמור לעיל, הוועדה למתן היתרים לחריגה מהכללים בדבר איסור ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים החליטה כבר בשנת 2010 כי האינטרס הציבורי מצדיק את פרסום החלטותיה (נספח ע/5 הני"ל). ברי שהאינטרסים הציבוריים שחייבו את פרסום ההחלטות לפטור שרים מהכללים בדבר ניגוד עניינים, יפים גם לפרסום ההסדרים למניעת ניגוד עניינים עצמם.

53. עוד יש לציין, כי גם אם יטען הטוען כי מתקיים אחד הסייגים שבחוק חופש המידע, הרי שאיזון האינטרסים הציבוריים הנוגעים לעניין עם האינטרס של מי שאינו מעוניין בחשיפת המידע, אינו מצדיק דחייה מכל וכל של בקשת המידע שהגיש העותר 1. הנחיית היועמ"ש בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים (נספח ע/10 הני"ל) קובעת את האפשרויות הקיימות במקרה שבו נטען, לדוגמה, לפגיעה בפרטיותו של צד שלישי. אין כל סיבה שלא ליישם הנחייה זו גם ביחס להסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלה.

54. כאמור בפרק הקודם, המשיבה הכירה גם היא בכך שגם אם מסירת המידע פוגעת בפרטיותו של מאן דהוא (ולא היא), יש לאזן פגיעה זו אל מול האינטרס הציבורי. משום כך היא עמדה על כך שביחס להסדרים למניעת ניגוד עניינים שכבר הושלמו יש לפנות לצדדים שלישיים (או "לשקול" פנייה כזו) ולקבל את התייחסות השרים הנוגעים בדבר. אלא שבאופן תמוה הובילו דברים אלה את המשיבה למסקנה הבלתי מתקבלת על הדעת כי יש לדחות את הבקשה. זאת תחת "לשקול", להחליט ולקבל את עמדת הנוגעים בדבר, והכל בלוחות הזמנים הקבועים בחוק חופש המידע, כפי שהיה עליה לעשות.

55. על מנת להבהיר את החשיבות הציבורית של חשיפת הסדרי ניגודי העניינים נזכיר מקרים אחדים (שאינם היחידים), שבהם עלתה שאלת ניגודי העניינים של שרי הממשלה בשיח הציבורי ולא ניתן לה מענה מספק, נוכח ההימנעות מחשיפת ההסדרים למניעת ניגודי עניינים של שרי הממשלה.

56. כמצוטט לעיל, בבקשתו של העותר 1 (נספח ע/3 הני"ל) הוזכר עניינו של שר האוצר משה כחלון. עובר לבחירות לכנסת ה-20 הצהיר מר כחלון כי קשריו עם איש העסקים קובי מימון לא ימנעו בעדו מלעסוק בענייני הסדרת משק הגז הטבעי, אם ימונה לתפקיד שר האוצר. לאחר שנתמנה לתפקיד זה חזר בו מר כחלון מדבריו והחליט, ככל הנראה על דעת עצמו ושלא בהתאם להסדר ניגוד עניינים שנקבע על ידי היועץ המשפטי לממשלה, שקשריו עם מר מימון מונעים בעדו מלעסוק בנושא זה. נוכח חשיבותה המרכזית של סוגיה זו בכלל, ובמסגרת תפקידו של שר האוצר בפרט, קיים אינטרס ציבורי מובהק להביא לידיעת הציבור את תוכנם של הסדרי ניגוד העניינים של שר האוצר, וזאת על מנת שהציבור יוכל לשפוט בעצמו את טיב הקשר בין שר האוצר לבין מר מימון, את השאלה באלו עניינים ראוי ובאלו עניינים לא ראוי ששר האוצר יעסוק, את השאלה האם קיימת הצדקה ששר האוצר יימנע באופן מוחלט מלעסוק בנושא המצוי בליבת הפעילות של משרדו, ואם כן – מה הם ההסדרים המבטיחים כי שר האוצר אכן יימנע ממעורבות בעניינים אלה, שבהם עוסקים הדרגים הבכירים במשרדו.

57. בדומה, בעקבות מינויו של ראש הממשלה, בנימין נתניהו, לתפקיד שר התקשורת לפני מספר חודשים, עלתה שאלת ניגודי העניינים שהוא עשוי להיתקל בהם במסגרת תפקיד זה. זאת נוכח העובדה שמשרד עורכי הדין מולכו-שומרון, המייצג למר נתניהו בעניינים שונים, מייצג לקוחות גדולים בתחום התקשורת, ובכלל זה מפעילים סלולאריים, חברות טלוויזיה, ספקי אינטרנט וגופי תקשורת נוספים הזקוקים לשירותי משרד התקשורת והכפופים לרגולציה של משרד זה. מפרסומים בתקשורת עולה, כי היועץ המשפטי לממשלה קבע שמר נתניהו אינו מצוי בניגוד עניינים המונע את כהונתו כשר התקשורת או המגביל את פעילותו בתפקיד. לציבור אינטרס מובהק להיחשף למידע ולשיקולים שעמדו ביסוד החלטה זו של היועץ המשפטי לממשלה ולשפוט בעצמו האם ראוי שמר נתניהו יכהן כשר התקשורת, ואם כן – האם ראוי שבמסגרת תפקיד זה יוטלו עליו מגבלות למניעת ניגוד עניינים.

58. דוגמה נוספת היא מעורבותו בשנת 2011 של שר המשפטים דאז יעקב נאמן בדיונים בהצעת חוק פרטית, שמטרתה הייתה למנות את ראש לשכת עורכי הדין כחבר בוועדה למינוי שופטים (הצעת חוק בחירת נציגי לשכת עורכי הדין לוועדות למינוי נושאי משרה שיפוטית (תיקוני חקיקה), תשע"א-2011, פ/3506/18, הונחה ביום 3.8.2011). כאשר הצעת החוק נדונה בוועדת השרים לענייני חקיקה, שבראשה עמד מר נאמן באותו תקופה, נמנע מר נאמן מהשתתפות בהצבעה והצהיר כי הוא עושה כן משום שהוא מצוי במצב של ניגוד עניינים נוכח קשריו עם ראש לשכת עורכי הדין דאז, עו"ד דורון ברזילי. בהצבעה בוועדת השרים לענייני חקיקה, שבה נמנע מר נאמן, לא הושג הרוב הדרוש לתמיכת הממשלה בהצעת החוק (החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה מס' חק/2084 מיום 31.10.2011). בהצבעה ביום 6.11.2015 על ערר שהוגש לוועדה על החלטה זו, נמנע פעם נוספת מר נאמן, אולם לאחר שהסתבר כי מספר התומכים והמתנגדים לקבלת הערר שווה, הצטרף מר נאמן אל המצביעים בעד קבלת הערר. החלטת הוועדה לקבל את הערר אושרה לאחר מכן על ידי הממשלה (החלטת ממשלה מס' 3808 מיום 10.11.2011). גם במקרה זה היה קיים אינטרס ציבורי מובהק לקבל מידע מלא על הסדר ניגוד העניינים של מר יעקב נאמן, או אז יכול היה הציבור לשפוט את החלטתו שלא ליטול חלק בהצבעה, תוך הצהרה אודות ניגוד עניינים, ואת השינוי בעמדתו, המעורר שאלות רבות.

59. אלה הן שלוש דוגמאות בודדות, מתוך רבות אחרות, המבהירות את חשיבות חשיפתם של ההסדרים למניעת ניגודי עניינים של שרי הממשלה. מובן, כי סוגיות דומות עלו ויעלו בעניינים של שרי הממשלה האחרים. נוכח הסתרת ההסדרים, יש להניח כי, בניגוד לשלוש הדוגמאות הנ"ל, רבות מהן לעולם לא תיוודענה לציבור.

60. לבסוף, ביחס לאינטרס הציבורי כי המידע יימסר, נעמוד בקצרה על מיהות העותרים. כאמור לעיל, העותר 1 הוא עיתונאי בכיר והעותרת 2 היא אחד מאמצעי התקשורת המרכזיים בישראל. המידע המבוקש לא נועד להיגנו במגירותיהם של העותרים לאחר קבלתו ולא נועד לשימוש הפרטי. מטרת בקשת המידע היא הבאתו לציבור בתפוצה רחבה. בית המשפט העליון עמד לא אחת על חשיבות העיתונות והתחקיר העיתונאי למשטר הדמוקרטי (ראו למשל דני"א 2121/12 פלוני נ' אילנה דיין אורבך, פסקה 52 לפסק דינו של הנשיא גרוניס (נבו, 18.9.2014)). קבלת העתירה תבטיח כי לא רק העותרים, אלא כל אדם שיחפוץ בכך יהיה חשוף להסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלה.

ט. לבית המשפט סמכות עניינית וסמכות מקומית לדון בעתירה

61. **סמכות עניינית** – ההחלטה נשוא העתירה (נספח ע/2 הנ"ל) היא החלטה לדחות בקשה שהוגשה לפי חוק חופש המידע. לבית משפט נכבד זה סמכות עניינית לדון בעתירה לפי פרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, תש"ס-2000 ולפי סעיף 17(א) לחוק חופש המידע.

62. **סמכות מקומית** – ההחלטה נשוא העתירה היא החלטה שהתקבלה על ידי המשיבה בירושלים, ומכאן שלבית משפט נכבד זה סמכות מקומית לדון בעתירה.

י. סוף דבר

63. נוכח כל האמור יתבקש בית המשפט הנכבד להורות כמבוקש בראש העתירה ולחייב את המשיבה בהוצאות עתירה זו, לרבות שכר טרחת עורך דין.

 יונתן ברמן, עו"ד

 אורי אדלשטיין, עו"ד

באי כוח העותרים

7 באוקטובר, 2015

דרוקר נ' הממונה על חוק חופש המידע במשרד המשפטים

נספחים – תוכן עניינים

1/ע	תצהיר העותר 1
2/ע	תשובת המשיבה מיום 29.7.2015 – ההחלטה נשוא העתירה
3/ע	בקשת מידע מיום 26.5.2015
4/ע	הודעה בדבר כללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים
5/ע	החלטת הוועדה למתן היתרים מיום 28.11.2010
6/ע	הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 1.1555 (הנחייה בעניין עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים)
7/ע	הסדר למניעת ניגוד עניינים של מנכ"לית משרד המשפטים מיום 15.1.2014
8/ע	הסדר למניעת ניגוד עניינים של מנכ"לית משרד החינוך מיום 2.10.2014
9/ע	הסדר למניעת ניגוד עניינים של מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר מיום 19.4.2013
10/ע	הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 3.1005 (הנחייה בעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים)

ע/1

תצהיר העותר 1

תצהיר

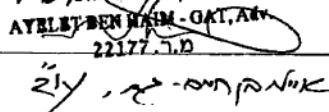
אני הח"מ, רביב דרוקר, ת"ז 027896067, לאחר שהוזהרתי כי עליי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת כדלקמן:

1. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לעתירתי נגד הממונה על חוק חופש המידע במשרד המשפטים בעניין דחיית בקשתי לקבל את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים של שרי הממשלה ה-33 ושל שרי הממשלה ה-34.
2. האמור בסעיפים 1-5, 28, 30 ו-38 לעתירה נכון ונמצא בידיעתי האישית.
3. האמור בסעיפים 11, 13-15, 21, 56-58 ו-62 לעתירה נכון למיטב ידיעתי ואמנותי.
4. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

רביב דרוקר

אישור

אני הח"מ, עו"ד אילנה קוריאן-גת (מ"ר 22177) מאשר כי ביום 7.10.2015 התייצב בפניי מר רביב דרוקר, המוכר לי אישית, ברח' בקרמל 53, תל אביב לאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את גבולות האמור בתצהירו וחתם עליו בפניי.

איילת בן דויטש-גת, עו"ד
AYLET BEN DUISCH-GAT, ADV.
מ.ר. 22177

אילנה קוריאן-גת, עו"ד

ע/2

תשובת המשיבה מיום
29.7.2015

—

ההחלטה נשוא העתירה

2/ע

מדינת ישראל
משרד המספטים

הממונה על חוק חופש המידע

ירושלים, יבאב השע"ה
29 יולי, 2015
כתובת: נא ציין:
חוק מס' ת. 107

לכבוד
דוקטור רביב
החמ"מ
תל אביב
שרים רב

הנדון: בקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1978

מכתב מס' 27/05/2015

לאחר בדיקת בקשתך הגני לזוהרן כי בקשתך נדחת מכח סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1978 (להלן: "החוק").
בעניין שרי הממשלה הקודמת ושרי הממשלה החדשה, העניין מבורר שכן אחרי מיפוי ראשוני אפשר לסווג את חוות הדעת לשתי קטגוריות:
- יש מספר חוות דעת שהתקיימו לביוץ דיונים, והעבודה עליהם סרס והשלמה - בעניין של אלה אגהט עובדים על העברת פרמאזה במירוט מירבי
- יש מספר חוות דעת שהושלמו אך נדרש לפנות לצדדים שלישיים או לכל הפחות לעקוב אם נדרשת פניה כזו, וכן לקבל התייחסות מהשר עצמו לפני שמעבירים את חוות הדעת

לכך זאת, אגיר כי שוקלים אפשרות לפטל לכך שחוות דעת בעניין ניטודי צעיינים של שרים וסגני שרים - יודעטמו באגד האינטרנט של המשרד

הגני להודיעך כי לפי סעיף 17 לחוק יש בידך לעתור לבית המשפט לעניינים מנהליים בצד החלטתך.

בכבוד רב
מיכל טא, ש"ד
מנהלת היחידה לפניות הציבור
והממונה על חוק חופש המידע

ע/3

בקשת מידע מיום

26.5.2015

 משרד המשפטים חוק חופש המידע		שירות התשלומים הממשלתי (שוהם) 	
שירות התשלומים הממשלתי - חוק חופש מידע - משרד המשפטים			
אישור תשלום			
תודה לך על ביצוע התשלום לשירות: חוק חופש מידע אנא שמור את מספר אישור התשלום : 37432631 תאריך התשלום: יום שלישי 26 מאי 2015 17:25 שם לקוח להפקת אישור תשלום : רביב דרוקר חדשות 10 התשלום בוצע באינטרנט			
מספר אישור תשלום		37432631	
שם ספק		משפטים	
משרד המשפטים			
אגרות חוק חופש המידע			
שם האגרה		משרד המשפטים - אגרת בקשה לקבלת מידע כלי	
כמות		1	
מחיר		20.00 ₪	
הנתן פרטי הבקשה הוגש, אנחנו מבקשים לקבל לידינו את כל הסדרי ניגוד העניינים של שרי הממשלה החדשה כמו גם את כל ההסדרים של השרים בממשלה הקודמת. כמעט מיותר לציין למה יש אינטרס ציבורי ראשון במעלה לפרסם את ההסדרים הללו. כידוע כבר לפני שנים ארוכות קבע היועץ המשפטי שכל הסדרי ניגוד העניינים של פקידי הממשלה הבכירים צריכים להיות שקופים. אם זה חל על פקידיים, קל וחומר על שרים. המקרה האקטואלי של שר האוצר החדש, משה כחלון, רק מדגיש את חשיבות העניין. רביב דרוקר, חדשות 10			
הוגי מתחייב/ת לשאת באגרת בקשה לקבלת מידע ובאגרת הפקה עד סכום שלא יעלה על 150 ש"ח. אם עלות הטיפול בבקשתי גבוהה יותר אדרש לתת הסכמה נפרדת להמשך הטיפול.			
פרטי התשלום			
פרטים לעסקה			
דוא"ל למשלוח אישור תשלום		raviv@drucker10.net	
שם פרטי		רביב	
שם משפחה		דרוקר	
מספר זהות		027896067	
רחוב ומספר בית		החרמון 1	
ישוב		תל אביב	
מיקוד		-	
מדינה		ישראל	
טלפון		0546783038	
פקס		-	
דואר אלקטרוני		-	
סוג העסקה		תשלום רגיל LEUMI	
ארבע ספרות אחרונות		4123	
מספר אישור מחברת		0076866	
האשראי/בנק		-	
סה"כ שולם		20.00 ₪	
סה"כ שולם במילים		עשרים שקלים	

4/ע

הודעה בדבר כללים
למניעת ניגוד עניינים
של שרים וסגני שרים

הודעה ברבר כללים למנועת ניגוד ענינים של שרים וסגני שרים

מודיעים בזה כי הממשלה חוקנה את הכללים שקבעה למנועת ניגוד ענינים של שרים וסגני שרים, שהודעה עליהם פורסמה בילקוט הפרסומים 4936, התשס"א, עמ' 462 (להלן - הכללים).
נוסח הכללים המובא בזה יובא במקום הכללים האמורים.

פרק א': כללי

1. הגדרות

בכללים אלה -

'בן משפחה' - בן זוג, ילד קטין, או כל קרוב שפונסו על השר;

'חבר בני אדם' - כל גוף של שני בני אדם או יותר, בין מאגר ובין לא מאגר, חברה, אגודה שיתופית, שותפות, אגודה עותמאנית, התאחדות וכל גוף שנוסד על פי דין;

'כפופים' - מיקרונות לסוגיהם השונים, בסכום העולה על הסכום הקבוע, במטבע ישראלי, במטבע חוץ או באיגוד חוב המונפקות לפי חוק מילואה קצב מער, התשמ"ד-1984, בכל סוג השקעה, למעט בתבניות חיסכון בקרנות השתלמות ובקופות גמל;

'הסכום הקובע' - 200,000 שקלים חרישיו, הסכום האמיר יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן (להלן - המדד) וישתנה ב'ו בסברואר של כל שנה (להלן - יום השינוי) לפי שינוי עולית המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי לעומת המדד שפורסם ירסם את הסכום שעודכן כאמור בהודעה ברשומות;

'ניירות ערך' - הערות המונפקות בסדרות על ידי תאגיד ומקנות זכות חברות, השתתפות או חביעה בו, בין אם הן על שם ובין למיכ"ל, לרבות ניירות שרן טמניקה המדינה, אופציות וחווים עתיריים כמשמעותם בחוק השקעות משתתפות נגאמנות, ההשניד-1994;

'ענין אישי' - לרבות ענין אישי של קרוב של השר;

'עסקי' - לרבות משלח יד, מקצוע, מסחר, מלאכה, הקלאות או תעשייה;

'קרוב' -

א) בן זוג, הורה, דורי הורה, את, אחות, צאצא וצאצאי בן הזוג, בן זוגו של כל אחד מאלה, צאצא של את או אחות ואח או אחות של הורה;

ב) כל אדם אחר שיש לשר ענין אישי במעבר הכלכלי;

'שליטה' - כל זכות הקיימת לאדם לברו או יחד עם קרובו ל'10 לפחות מהון המניות הנוצא, או

¹ סיח' התשמ"ד, עמ' 69.

² סיח' התשנ"ד, עמ' 308.

ל'10 לפחות מבחז ההעבעה, או בזכות לקבל 10% לפחות מהרווחים או בזכות למנות מנהל, של כל חבר בני אדם;

'שרי' - לרבות ראש הממשלה וסגן שר.

2. עמורת דויום

כללים אלה יחולו נוסף על האמור בכל דין.

3. מילוי התפקוד בלא משוא פנים

שר נדגז במילוי תפקודיו בלא משוא פנים, חרן גישה והגנת כלפי הבל ובלא שידזה לו ענין אישי בהתלסותיו או בפעולותיו אף למראית עין.

4. חובה למנוע ניגוד ענינים

מחובתו של השר לנהל את עניניו כך שלא ייווצר ולא יהיה ניגוד ענינים בין מילוי תפקודו בשר לבין עניניו האישיים.

5. ייחוד הבחונה ואיסור התעסקות נוספת

א) שר יקריש את כל זמנו ומרצו למילוי תפקודו בשר;

ב) שר לא יעסוק בכל עסק, ולא יחזיק בכל משרה וזלת משרה השר, הוראה זו לא תחול על פעילות פוליטית ומפלגתית הנעשית כלא תמורה;

ג) שר לא יעסוק, תמורת תשלום, בהשמעת נאומים או הרצאות, בכתיבת מאמרים או בפעילות ספורות, אלא כאישור נערת היתורים האמורה בספק ד'.

6. פרק ב': הוראות מיוחדות

הוראות מיוחדות

בלו לנידע מההוראות הכלליות האמורות בספק א', יהולו על השר בתקופת כהונתו הוראות אלה:

(1) איסור כהונה בגוף שמטרתו השנת רווחים:

שר לא יעסוק בכל עסק ולא יהיה נישא משרה, חבר בהנהלה או בכל מוסד אחר של חבר בני אדם העוסק בפעילות כלשהי שמטרתה השנת רווחים;

(2) איסור כהונה בגוף אחר:

שר לא יהיה נושא משרה, חבר בהנהלה או בכל מוסד אחר של חבר בני אדם המקבל תרומות, למעט כהונה כחבר בהנהלה של מפלגה;

(3) איסור קבלת שכר והכנסות אחרות

א) שר לא יקבל שכר או טובה הנאה, וזלת שכרו שמשלמת לו המדינה;

ב) שר לא יקבל הכנסות מעסק או מכל חבר בני אדם;

ג) האמור בפסקה זו לא יהול על -

(1) הכנסות מרכוש ומחשקעות;

(2) הכנסות מתגמולים או הקבלים אחרים מקרן פנסיה, מקרן תגמולים ועל פי

(ב) שר אחר, לפי קביעת הממשלה, ימעיל את הכמכות;

(ג) משרד ענייני דיור הענינים על כל שטח הפעולה - להעביר את שטח הפעולה למשרד אחר לפי סעיף 16(ג) לחוק יסוד: הממשלה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (בא) ו-16(ג) אם בשל מרות העניין האישי יותר נסיבות הענין נראה כי אין מרובר בחשש לניגוד ענינים של ממש, ניתן, לאחר קבלת חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, להסתפק בכך שהשר ישתף בהחלטה או בפעולה שר נוסף שחקקע הממשלה. במקרה של חילוק דעות בין שני השרים, יובא הנושא להכרעת הממשלה או ועדת שרים. והשר ימעיל לפי הכרעה כאמור.

8. ענין אישי המוגע במילוי המפקד השר

ראה מבקר המדינה כי שר הצהיר על ענין אישי ונמנע מלקחת חלק בקבלת החלטות, כאמור בסעיף 7, במידה המפריעה לו למלא את תפקידו כראוי, ויפול המבקר בדרך הקבועה למקרה של חריגה מכללים אלה, בממרות בסעיף 11.

9. דיווח למבקר המדינה

(א) שר שקיבל חשלוס בעד פעילות כאמור בסעיף 8(ג) ידווח למבקר המדינה על פרטי החשלוס בתוך חודש מיום קבלתו.

(ב) שר שמפקדון חבנית חיסכון או סקופת נמל שלו נמשכו בספים יודיע על כך בתוך חודש מיום המשיכה למבקר המדינה.

10. הצהרה שנמחה

בתוך 60 ימים ממוס כל שנה לכהונת שר, ובתוך 60 ימים לאחר סיום כהונת השר, יגיש השר למבקר המדינה הצהרה ובה פרטים אלה:

(1) הון, הנכסים, הזכויות וההתחייבויות שיש לשר ולבני משפחתו בתום אותה שנה או בתום תקופת הכהונה;

(2) מקורות ההכנסה של השר ובני משפחתו באותה שנה או באותה תקופה וסכומי ההכנסה מכל מקור;

ההצהרה תהיה בהתאם לטופס שיקבע מבקר המדינה.

11. מעלות מבקר המדינה

(א) מבקר המדינה יברוק מלאי הוראות וכללים אלה בידי השרים, ויהיו לו כל הסמכויות הקנייות למבקר המדינה בזק מבקר המדינה, הדשייה-1958 ונסח משולב⁴ (להלן - חוק מבקר המדינה).

(ב) מלבד אם נאמר במפורש אחרת בכללים אלה, ישמור מבקר המדינה על סודיות הצהרות השרים ולא יגלה כל פרט בלי לקבל את הסמכת השר הנוגע בדיבר.

⁴ סיח התש"ד, עמ 82.

פוליסה ביטוח ותשלומים אחרים כיוצא באלה;

(3) תקבולים הנובעים ממכירת זכויות בעסק או ממכירת מניות בחבר בני אדם שהשר השתתף בהם טרם היווה לשר, בתנאי כי תקבולים אלה אינם נמורים ואינם תלויים בהכנסות העסק או חבר בני אדם לאחר מכירת הזכויות או המניות;

(4) איסור שימוש במידע;

שר לא יעשה עסקה, בין במישרין ובין בעקיפין, תוך שימוש במידע מוקדמת, בדיעה סודית או בכל דיעה אחרת שהיא בדיעתו או שיש להגות שהיא בדיעתו, שאינה נחלת הכלל;

(5) שר לא יחזיק כספים או נירוות עין, אלא באמצעות 'נאמנות עיוורת' כאמור בסעיף 16;

(6) איסור רכישת נכסי המדינה;

שר לא ירכוש ולא יקבל נכסי המדינה, בין במישרין ובין בעקיפין, מלבד רכישה או קבלה של נכסים הנמכרים או המוענקים לציבור על פי עקרונות כלליים ומוגדרים מראש ואשר לציבור אפשרות שווה לרכוש או לקבל.

7. הסודיות למנועת ניגוד ענינים

(א) בכל מקרה שיש לשר ענין אישי בפעולה או בהחלטה, שיש בה כדי להשפיע על הענקת טובת הגאה או זכות, אסור לו להשתתף בכל דרך שהיא בפעולה או בקבלת ההחלטה; הובא ענין כאמור לפני השר כחבר ממשלה, כחבר ועדה שרים או בכל דרך אחרת, חייב השר להצהיר מיד על הענין האישי שיש לו; הודעה על הצהרת השר בדיבר ענין אישי תישלח למבקר המדינה.

(ב) היה שר במצב של ניגוד ענינים -

(1) לגבי סמכות הנחונה לו על פי חיקוק, ניתן - לאחר קבלת חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה - לפעול באחת מדרכים אלה:

(א) להעביר את סמכויות הפעולה או ההחלטה של השר באותו ענין לשר אחר משרי הממשלה לפי סעיף 16(ג) לחוק יסוד: הממשלה;

(ב) היה ניגוד הענינים ומני ולא מתמשך, לקבוע כי ימלא את התפקיד ראש הממשלה, או שר אחר לפי סעיף 16(ג) לחוק יסוד: הממשלה.

(2) לגבי סמכות אחרת, יש צורך בקבלת החלטה ברוב מיניסטריואלי - ניתן, לאחר קבלת חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, לפעול באחת מדרכים אלה:

(א) להסמך ועדת שרים להפעיל את הסמכות, ואותו שר לא ישתתף בדיון ובהחלטה בעודת השרים באותו ענין;

⁵ סיח התשס"א, עמ 158.

15. מבקרה הן שמירת זכויות שר שנים בניסוחו לתפקיד מבר זכויות בעסק או מניות שליטה בחבר בני אדם רשאי לשמור לעצמו זכות לרכישה חוזרת של הזכויות או המניות עם הוסת תקופת בהנחה, בתנאי כי הרכישה החוזרת תהיה תמורת תשלום המחיר המלא של כל הזכויות או המניות בעת הרכישה החוזרת.
16. העברת נירות ערך לאנמנות
- (א) בתוך 60 ימים מיום מינויו יעביר השר את הכספים ואת נירות הערך שבבעלותו ובבעלות בני משפחתו לחברת נאמנות עיצוריה ובלתי חלופית, אשר תחוק ותנהל אותם בדרך של "נאמנות עיוורת".
- (ב) השר ובני משפחתו לא ייוונו לחברת הנאמנות כל הוראות באילו נירות ערך להחזיק ואילו נירות ערך למכור או לרכוש, למעט הנחה חד פעמית, קודם להחילת מתן השירות, כדבר סוגי ההשקעה שייכללו בחוק ובדבר השיעור המרבי של כל סוג ביוס לשווי התיק, או הנחה כי אלה ייקבעו לפי שיקול דעתה של חברת הנאמנות.
- (ג) חברת הנאמנות לא תמסור לשר ולבני משפחתו, כל עוד מתקן השר בתפקידו, כל מידע על העסקאות שנעשו בניירות הערך, המידע החזיר שימסר יהיה שווי כולל נירות הערך, הרווחים שמומשו, והסם ששולם בשל רווחים אלה.
- (ד) שטר הנאמנות בין השר לבין חברת הנאמנות יובא לאישור היועץ המשפטי לממשלה.
- (ה) הוראות סעיף זה לא יהולו על מניות שקיימת חובה להעבירן על פי סעיף 13.
17. הצרחה על הון, נכסים וזכויות בעת תחילת בהנחה בתוך 60 ימים מיום תחילת בהנחה, יצהיר השר למבקר המינינה, בדיון וחשבון מפורט ועל פי טופס שקיבע המבקר, על ענינים אלה:
- (1) הון, הנכסים, הזכויות וההתחייבויות שיש לשר ולבני משפחתו ביום בניסוחו לתפקיד;
- (2) המקורות והסכומים של הנכסו והנכסו בני משפחתו בשנה שקדמה למינויו כשר;
- (3) מרטים מלאים על נכסים שהועברו על פי סעיף 13(1) ו-2, בציון שם הרוכש או מקבל ההעברה וקרבנו לשר;
- (4) מרטים מלאים על עסק שהשר החכיר על פי סעיף 13(1) ועל תנאי החכירה, בצירוף ההסכם המקנה את הזכות לרכישה חוזרת;
- (5) הזכויות והמניות שנשארה לגביהן זכות לרכישה חוזרת על פי סעיף 15, בצירוף ההסכם המקנה את הזכות לרכישה חוזרת;
- (6) רשימת נירות הערך שהועברה לחברת נאמנות על פי סעיף 16, והעתק משטר הנאמנות;
- (7) רשימה מפורטת של כל התפקידים המשרות והבהונות שבהן החזיק השר לפני מינויו ואשר

- (ג) מבקר המדינה רשאי להביא לידעת ראש הממשלה כי הוא בודק אם שר נהג בהתאם לכללים אלה, ולהמציא לראש הממשלה מידע בנוון.
- (ד) מבקר המדינה רשאי, אם נסיבות הענין מצדיקות זאת לדעתו, לירות על סטייה מכללים אלה לועדת משנה שתיבחר על ידי ועדת הכנסת לעניני ביקורת המדינה, ולהביא לידעתה את ממצאיו.
- (ה) מצא מבקר המדינה כי קיים חשש לעבירה פלילית - יעביר את הענין לידעת היועץ המשפטי לממשלה.
- פרק ג': חובות השר עם בניסוחו לתפקיד**
12. התמטרות והפסקת עיסוק
- מרד עם תחילת כהונתו כשר ולא יאורך מיסג ימים לאחר מכן, יחפטר השר מכל משרה, תפקיד או בהונח, ויפסיק כל עיסוק או פעילות שאינם בהתאם לכללים אלה.
13. מניות עסק ומניות עם תחילת בהנחה
- שר שהוא בעל זכויות בעסק או בעל מניות המקנות לו שליטה בחבר בני אדם, ינקט בתוך 60 ימים מתחילת בהנחה כשר, באחת מרכיבים אלה כדי למנוע מצב של ניגוד ענינים:
- (1) ימכור את הזכויות בעסק או את המניות לאדם שאיננו קרובו ולא חבר בני אדם בשליטתו;
- (2) עבר קרב של השר עם בעסק אי בחבר בני אדם כאמור לפחות שנה לפני המינוי כשר, רשאי השר למכור או להעביר את כל הזכויות בעסק או את כל המניות לאותו קרוב בתנאי כי הקרוב איננו בן זוגו או ילדו הקטין;
- (3) יחכיר את העסק לאדם שאיננו קרובו ושאינו חבר בני אדם בשליטתו. תמורת דמי חכירה קבועים מראש לכל תקופת בהונת השר, בתנאי כי דמי החכירה אינם תלויים בהכנסות מהעסק.
14. העמרה לביקורת מבקר המדינה
- (א) נוסף על חובות השר על פי כללים אלה חייב השר לגרום לכך שעסק או חבר בני אדם שאיננו גוף מבוקר, יעמוד לביקורת מבקר המדינה על ידי תמימת הסכם עם הממשלה על פי סעיף 16(6) לחוק מבקר המדינה, במקרים אלה:
- (1) אם מועברות זכויות בעסק או מניות המקנות שליטה בחבר בני אדם לקרוב כאמור בסעיף 12(1);
- (2) אם העבירו זכויות בעסק או מניות המקנות שליטה בחבר בני אדם לקרוב של השר בתוך שלוש שנים לפני מינויו לשר;
- (3) אם החכיר השר כאמור בסעיף 13(1).
- (ב) בביצוע הביקורת ישחמש מבקר המדינה בסמכויות שהוענקו לו בחוק מבקר המדינה; מבקר המדינה יפעיל את סמכויותיו לבני העסק או חבר בני האדם כדי לבדוק אם נהגו כטוהר המידות ואם לא נוצלו לרעה הקרבה או הקשר עם השר.

(ב) חברי הועדה שאינם מקבלים משכורת מאוצר המדינה יקבלו מאוצר המדינה שכר טרחה בעד השתתפותם בישיבות הועדה כפי שיקבע מבקר המדינה.

מגן התפטר על פי כללים אלה, ורשימת התפקידים, המשרות והכהונות שהשר ממושך להחזיק בהן לאחר מינויו.

פרק ד': ועדה למתן היתרים

פרק ה': שונות

18. מוגזו הועדה

24. הארכת מעורום
מבקר המדינה רשאי להאריך מעוד שנקבע בכללים אלה מטעמים טיחודיים.

(א) מבקר המדינה ימנה ועדה בת שלושה חברים שבראשה שופט או שופט ברימטס (להלן - הועדה).

(ב) הועדה תמונה להקופה של שנתיים.

(ג) הועדה על מינוי הועדה תפורסם ברשומות.

(ד) התפנה מקומו של חבר הועדה או נבצר מתור הועדה למלא את התקידו, יהיה מבקר המדינה רשאי למנות במקומו חבר אחר או ממלא מקום, לפי שיקול דעתו.

19. סמכות הועדה

(א) הועדה מוטמכת לדון בבקשה לקבלת דוהור אישי לאי קיום בלל מכללים אלה.

(ב) הועדה רשאית לסרב למתן היתר, לתתו או לתתו בתנאים, אם הדבר נראה לה טוצרק בנסיבות המקרה ותקין מבחינה ציבורית.

(ג) תוקף ההיתר לא יעלה על משך תקופת כהונת הממשלה.

20. בקשה להיתר

פניה לועדה בבקשה לקבל היתר יכול שתמוא מאת השר הננוע בדבר או מאת מי שמועמד להיות שר.

21. החלטת הועדה

(א) הועדה תשמע, לפני מתן החלטתה, את חוות דעתו של מבקר המדינה לגבי המקרה שלפניה.

(ב) החלטת הועדה תהיה סופית.

(ג) העתק מוחלטת הועדה יישלח למבקר המדינה.

(ד) אין בהחלטת הועדה כדי לנדוע מסמכות מבקר המדינה לפי חוק מבקר המדינה ולפי כל חיקוק אחר.

22. ביטול היתר

(א) ראה מבקר המדינה שהנסיבות שבהן ניתן היתר התגו כאופן בולט, יביא את הדבר לדיעת הועדה.

(ב) קיבלה הועדה הודעה כאמור, רשאית היא, אם לדעתה שינוי הנסיבות מצדיק זאת, לבטל או לשנות את ההיתר שנתנה והיא תודיע על החלטתה למבקר המדינה ולשר הננוע כדבר.

23. שכר הוצאות

(א) חברי הועדה יקבלו החור הוצאות מאוצר המדינה כפי שיקבע מבקר המדינה.

מוגזו שופט נוער

לפי חוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול, התשל"א-1971

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2 לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול, התשל"א-1971, ובהסכמת שר המשפטים, אני מטיל על השופט אחמד אבו פריחה, ת"ז 54414503, לשמש כשופט נוער עד תום תקופת כהונתו כארוח ערכאה.

כ"א בטבת התשס"ג (26 בדצמבר 2002)
(חמ 686-5)

אהרון ברק

נשיא בית המשפט העליון

¹ ס"ח התשל"א, עמ' 134.

מוגזו שופטי נוער

לפי חוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול, התשל"א-1971

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2 לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול, התשל"א-1971, ובהסכמת שר המשפטים, אני מטיל על השופטים שמוחיהם נקובים להלן המוזיי בתל אביב:

שרה דוחן, ת"ז 47351135

חיה שפירא, ת"ז 786576

ענת ברוך, ת"ז 52013232

מרים סוקולוב, ת"ז 3559469

עמירם בנימיני, ת"ז 52257748

דניה קרית'מאיר, ת"ז 64348600 - תוקף המינוי מיום 27.12.2002

מגן אלטוביה, ת"ז 53983748 - תוקף המינוי מיום 27.12.2002

כ"א בטבת התשס"ג (26 בדצמבר 2002)

אהרון ברק

נשיא בית המשפט העליון

¹ ס"ח התשל"א, עמ' 134.

ע/5

החלטת הוועדה למתן

היתרים מיום

28.11.2010

הוועדה למתן היתרים לפי פרק ד' להודעה בדבר כללים למניעת ניגוד

עניינים של שרים וסגני שרים, התשס"ג-2003

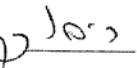
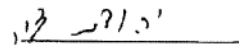
החלטה

1. ביום 28.12.2009 הגישה התנועה לחופש המידע עתירה מנהלית נגד משרד מבקר המדינה והוועדה למתן היתרים (בעת"מ 1981/09 **התנועה לחופש מידע נ' מדינת ישראל - משרד מבקר המדינה**) לעניין פרסום החלטות הוועדה למתן היתרים. בעקבות הדיון המוקדם שהתקיים ביום 19.10.10 בבית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט יורם נועם), הוועדה קיימה ביום 16.11.2010 דיון באפשרויות פרסום המידע שבפניה והחלטותיה, בהתחשב בצורך לאזן בין שיקולי שמירת הסודיות והדיסקרטיות של ההליך ובין יתרונות הפרסום וחשיבותו. כן נדונו מגמות הפסיקה בנושאי חופש המידע ונקודות האיזון שנקבעו בה בין האינטרס הציבורי וזכויות הפרט.
2. הוועדה שמעה את חוות דעתו של מבקר המדינה הדוגל בפרסום כאמצעי להבטיח את טוהר המידות ואת אמון הציבור ברשויות ולהגשמת זכות הציבור לדעת, שהיא זכות בסיסית בחברה דמוקרטית ועקרונות אלה יש ליישם גם בסוגיה שלפנינו ברגישות ובהירות הראויים.
3. הוועדה למתן היתרים מבחינה לעניין גילוי המידע בין החלטות העבר והחלטות עתידיות.
4. ככל שמדובר בהחלטות מן העבר, השרים וסגני השרים פנו לוועדה מתוך הבנה שהדיונים סודיים והמידע לא יפורסם. לפיכך לגבי קטגוריה זו, יש להסתפק בפרסום מידע בחתכים סטטיסטיים ובתמצית של החלטות עקרוניות בלבד, באופן שלא יאפשר זיהוי הפונה.
5. לאחר שהובאו בחשבון השיקולים הציבוריים השונים וכן האינטרסים של השרים וסגני השרים עצמם והצורך לאזן ביניהם וכן בשים לב לדברים שהושמעו בדיון המוקדם בבית המשפט כפי שהובאו לידיעת חברי הוועדה, סבורה הוועדה כי, ככלל, החלטות שיינתנו בעתיד - יפורסמו.
6. עם זאת, בהתחשב בסוג העניינים בהם מדובר וברגישותם יישקל כל מקרה לגופו, והוועדה תוכל לקבוע לפי שיקול דעתה ובהתחשב בנסיבות כל מקרה לפרסם את החלטות באופן חלקי, תוך השמטת פרטים או עריכת שינויים או ללא פרטים מזהים. לעניין זה הוועדה תשקול גם את עמדת השר או סגן השר הנוגע בדבר לגבי הפרסום.
7. שרים וסגני שרים יוכלו לפנות לוועדה לקבלת עמדה מוקדמת של הוועדה אם רצונם בכך, בלא שייחשף כל פרט ממנה אלא לבקשת השר או סגן השר הנוגע בדבר. במקרה כזה ניתן יהיה לפרסם רק מידע בחתכים סטטיסטיים ובתמצית של החלטות עקרוניות בלבד.

8. הסדר זה יובא לידיעת כל חברי הממשלה וסגני השרים וייכנס לתוקפו מיד לאחר מכן.

9. תוכן החלטה זו יובא לידיעת בית המשפט הדן בעתירה הנזכרת בסעיף 1.

ניתנה ביום כ"א בכסלו תשע"א (28.11.2010).

		
עו"ד רנאטו יאראק	עו"ד רחל סוכר	יהודית צור (שופטת בדימוס)
חבר הוועדה	חברת הוועדה	יו"ר הוועדה

6/ע

הנחיית היועץ המשפטי
לממשלה מס' 1.1555
(הנחייה בעניין עריכת
הסדרים למניעת ניגוד
עניינים)

6/ע

משפט מינהלי ממשלה – מינויים בשירות הציבורי	הנחיות היועץ המשפטי לממשלה
עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בשירות המדינה	תאריך: סיון התשס"ו, יוני 2006 עדכון: מאי 2008 מרץ 2013 מאי 2015 אוגוסט 2015
	מספר הנחיה: 1.1555

עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים בשירות המדינה

כללי

1. עובד ציבור עלול להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים בעבודתו הציבורית כאשר עניין עליו הוא מופקד בתפקידו הציבורי עלול להתנגש עם עניין אחר שלו או עם תפקיד אחר שהוא ממלא.¹
2. העיקרון האוסר על עובד הציבור להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים בעבודתו הציבורית מוצא את ביטויו במספר רב של הוראות חקוקות. בבג"צ 531/79 סיעת "הליכוד" בעיריית פתח תקוה נ' מועצת עיריית פתח תקוה² (להלן – פסק דין סיעת הליכוד) קבע בית המשפט כי ההוראות החקוקות הן בית קיבול לעיקרון האוסר על המצאות במצב של חשש לניגוד עניינים, אך אין הוא מתמצה בהן. זהו עיקרון מהותי המהווה חלק מהמשפט הציבורי, ואשר ממנו נגזרות זכויות הפרט מזה וסמכויות השלטון מזה. שתיקתו של המחוקק אין בה כדי להוות הסדר שלילי לגבי תחולתו של עיקרון זה, ושילת תחולתו מחייבת קיומה של הוראה מפורשת בחיקוק.³
3. האיסור החל על עובד ציבור להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים מבוסס על מספר מקורות, ובהם כללי הצדק הטבעי, האוסרים על עובד הציבור להימצא במצב בו קיימת אפשרות למשוא פנים או דעה משוחדת, וכן קיום יחסי אמון בין עובד הציבור לבין הציבור, מהם נובע כי עובד הציבור חב כלפי הציבור חובות מסוימים.⁴ מקורות נוספים עליהם מבוסס הכלל הם כללי המינהל התקיין וחובת ההגינות ותום הלב.⁵

¹ להרחבה בנושא ראה גם: טניה שפניץ וורדה לוטהוויז "ניגוד עניינים בשירות הציבורי" ספר אורי ידן 315 (אהרן ברק וטניה שפניץ עורכים, 1990).

² פ"ד לד(2) 566 (1980).

³ שם, בעמ' 573.

⁴ שם, בעמ' 569-571.

⁵ דברי כב' השופטת נתניהו בבג"צ 35/82 ישפאר בע"מ נ' שר הביטחון, פד"י לו(2) 505, 519-518 (1982).

4. בית המשפט הסביר כי טעמו של האיסור להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים הוא כפול: הטעם הראשון הוא פרגמאטי. עובד הציבור שבידו הופקדה סמכות חייב להפעיל את סמכותו תוך שהוא מעמיד לגד עיניו את מכלול השיקולים הרלוונטיים להפעלתה של אותה סמכות, ושיקולים אלה בלבד. הטעם השני הוא טעם ערכי. קיומו של שירות ציבורי סדיר, אחראי ובעל עמדה ציבורית נאותה, מחייב אמון הציבור בכך שהחלטות עובדי הציבור הן ענייניות, ונעשות ביושר ובהגינות.⁶

5. בית המשפט תיחס את תחולת הכלל בדבר מניעת ניגוד עניינים והתווה את גבולותיו. כך, הורה כי תחולת הכלל אינה מוגבלת לניגוד עניינים בין אינטרס שלטוני לאינטרס אישי אלא משתרעת גם על מצב שבו עובד הציבור מופקד על שני אינטרסים שלטוניים.⁷ עוד הדגיש כי מטרתו של הכלל הינה למנוע את הרע בטרם יארע, ולכן אין צורך להוכיח קיומו של ניגוד עניינים בפועל, אלא די בכך שקיים חשש אובייקטיבי לניגוד עניינים. בית המשפט לא הכריע בשאלה האם נדרשת אפשרות ממשית של ניגוד עניינים, או שמא די בחשש סביר כי עלול להתקיים ניגוד עניינים.^{8,9}

6. בית המשפט הוסיף כי תוצאותיו של האיסור להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים משתרעות על שטחי המשפט כולם. כך, למשל, בתחומי המשפט המנהלי עשויה התנהגות שיש בה חשש לניגוד עניינים להביא לביטולה של פעולה שכבר בוצעה, או למניעת פעולה שטרם בוצעה, ואף לפגום בעצם המינוי או הבחירה של עובד הציבור המצוי בניגוד עניינים לאותו תפקיד; בתחומי המשפט הפלילי, עשויה התנהגותו של עובד ציבור תוך ניגוד עניינים לקיים את היסודות של עבירת השוחד והפרת האמונים, ולעיתים להוות עבירה משמעתית; בתחומי המשפט הפרטי עשויה התנהגות שיש בה ניגוד עניינים לשמש בסיס לזכות השבה של כספים שנתקבלו תוך הפרתו של הכלל.¹⁰

7. פסיקה מאוחרת לפסק דין סיעת הליכוד המשיכה בביסוס מעמדו של הכלל למניעת ניגוד עניינים ובחזקו.¹¹

מהו הסדר למניעת ניגוד עניינים

⁶ עניין סיעת הליכוד, להלן ה"ש 2, בעמ' 571.

⁷ שם, בעמ' 571-572.

⁸ שם, בעמ' 573.

⁹ בבג"צ 244/86 רביבו נ' ראש המועצה המקומית אופקים, פ"ד מב(3) 183 (1988), התגלו הבדלי השקפה בין שופטי ביהמ"ש העליון באשר למידת החשש הדרושה כדי ליצור מצב המחייב פסילה מכהונה מקבילה כאמור. האסכולה המקלה, הצדיקה ניתוק בין שני התפקידים אך ורק כאשר קיימת דרגה גבוהה של חשש לניגוד עניינים - דרגה של אפשרות ממשית. האסכולה המחמירה סברה שדי בחשש סביר לצורך זה. בית המשפט קבע כי בנסיבות המקרה אין צורך להכריע בין שתי האסכולות; בעש"מ 6529/03 קליגר נ' נציבות שרות המדינה, פ"ד נח(1) 734 (2003), קבע בית המשפט כי יש מקום להבחין בין ניגוד בין שני אינטרסים שלטוניים של עובד ציבור המכהן בשני תפקידים, לבין ניגוד העניינים הקיים בין אינטרס שלטוני לבין אינטרס אישי. בית המשפט הורה כי במקרה של התנגשות בין אינטרס שלטוני לאינטרס אישי, המבחן המקובל, שהוא גם המבחן הראוי, הוא מבחן "החשש הסביר".

¹⁰ עניין סיעת הליכוד, לעיל ה"ש 2, בעמ' 573.

¹¹ ראו לדוגמה: עניין ישפאר, לעיל ה"ש 5. בפסק דין זה מנתה השופטת נתניהו את המקורות לכלל בדבר מניעת ניגוד עניינים והוסיפה לכללי האמון וכלל משוא פנים גם מקורות אחרים כמו כללי המינהל התקין וחובת ההגינות ותום הלב; בג"צ 11269/03 כמאל נ' שר המשפטים, נט(3) 205 (2004); בג"צ 971/99 התנועה למען איכות השלטון נ' ועדת הכנסת, נו(6) 117 (2002); בג"צ 1100/95 קאסוטו נ' ראש עיריית ירושלים, פ"ד מט(3) 691 (1995).

8. הסדר למניעת ניגוד עניינים הינו מסמך בו חושף המועמד להיות עובד הציבור (להלן - המועמד) את ענייניו האחרים או תפקידיו האחרים שעלולים לגרום לו להיות במצב של חשש לניגוד עניינים במילוי תפקידו הציבורי, ומתחייב לקבל על עצמו מגבלות מסוימות, בעבודתו הציבורית או בתחום האישי, שימנעו את ניגוד העניינים האמור¹².

9. ככלל, הסדר למניעת ניגוד עניינים נערך על ידי היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי או היחידה הממשלתית הנוגעים בדבר, בשיתוף עם המועמד. במידת הצורך, יערב היועץ המשפטי בעריכת ההסדר את נציבות שירות המדינה ואת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך.

10. ככלל, מן הראוי שמינוי המועמד לתפקיד, חתימת חוזה העסקה עימו או כניסתו לתפקיד בפועל, ייעשו **רק לאחר** שהיועץ המשפטי של הגוף הנוגע בדבר בדק את שאלת ניגוד העניינים ולאחר, שהמועמד חתם על הסדר מתאים למניעת ניגוד עניינים, ככל שהוא נדרש לכך.

11. **למען הסר ספק יודגש, כי יש לבדוק את שאלת ניגוד העניינים, ובמידת הצורך לערוך הסדר מתאים למניעת ניגוד עניינים, גם למי שהוא כבר עובד ציבור שהתעורר בעניינו חשש לניגוד עניינים.**

יישום הכלל בדבר מניעת ניגוד עניינים

12. ככלל, ככל שניגוד העניינים בין תפקידו של המועמד לבין העניין האחר שלו הוא מתמיד ובתחום נרחב ומרכזי הרי שאין מנוס מלפסול את המועמד מכהונה בתפקיד הציבורי. ואולם פתרון זה, שהינו הקיצוני ביותר, עלול להרחיק אנשים טובים ומוכשרים מתפקידים אותם מתאימים הם למלא. לכן, יש ליישם את הכלל בצורה זהירה ואחראית, ובמקרים בהם ניתן לערוך למועמד הסדר למניעת ניגוד עניינים, במסגרתו יושתו עליו מגבלות שימנעו את ניגוד העניינים, וזאת מבלי לפגוע בפעילות השוטפת והתקינה של הגוף הנוגע בדבר, הרי שיש לבחור בדרך זו.¹³

13. עם זאת יודגש כי בנושא ניגוד עניינים נודעת חשיבות מיוחדת למראית פני הדברים. לכן, יש להבהיר שניגוד העניינים הנבחן הוא אובייקטיבי, ופסילת אדם מלמשש בשתי כהונות או מלקבל החלטה מסוימת שהוא נגוע בה, אין בה משום הטלת דופי אישי באותו אדם.

13א. ככלל, טרם קבלת החלטה בדבר פסילתו של מועמד מלכהן בתפקיד צריך ליתן לו אפשרות, בכתב או בעל פה, להסביר את עניינו ולהתמודד עם הקביעה לפיה הוא פסול מכהונה כאמור; זאת בפרט כאשר החשש לניגוד עניינים התעורר לאחר מינויו של בעל התפקיד או לאחר תחילת כהונתו בתפקיד.

¹² ראו בהרחבה בספרה של טנה שפניץ, **ניגוד עניינים בשירות הציבורי להלכה ולמעשה** (2013).

¹³ ע"א 6983/94 פחימה נ' פרץ, פ"ד נא(5) 829, 854 (1998).

עריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים

14. ככלל, קיימים שני שלבים עיקריים בעריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים: בשלב הראשון - יש לאתר את הנושאים בהם עלול להיווצר ניגוד העניינים בין תפקידו של המועמד לשירות הציבורי לבין ענייניו האחרים, ולברר את מהותו של ניגוד העניינים בכל אחד מנושאים אלה; בשלב השני – יש לנסות למצוא פתרון הולם ל"נטרול" ניגוד העניינים שאותר. להלן נתייחס ביתר פירוט לשלבים השונים.

שלב 1: איתור ניגוד העניינים ובחינת מהותו**כללי**

15. איתור ניגוד העניינים נעשה בדרך של השוואה בין מערכת התפקידים המוטלים על עובד הציבור בתפקידו הציבורי למערכת ענייניו האחרים. לשם איתור ניגוד העניינים, יש לתאר באופן מפורט ומדויק, ככל שניתן, את התפקיד הציבורי ואופן מילוי בפועל, ולאסוף את כל הנתונים לגבי ענייניו האחרים של המועמד. מההשוואה בין שתי מערכות אלה עשוי להתבהר ניגוד העניינים האפשרי שביניהן, ככל שקיים כזה.

16. דרך נוחה ויעילה לחשיפת התחומים בהם עלול להיווצר ניגוד עניינים היא באמצעות שאלון עליו יידרש המועמד להשיב. רצוף להנחיה זו השאלון המופנה לעובדי המדינה, אשר נועד לסייע באיתור התחומים בהם עלול להיווצר ניגוד עניינים בשירות המדינה. למותר לציין כי על הגורמים המבררים את סוגיית ניגוד העניינים להתאים שאלון זה, לפי הצורך, לנסיבות המקרה שבפניהם. כמובן שבמידת הצורך על היועץ המשפטי של המשרד לדרוש מן המועמד הבהרות לתשובותיו, פרטים נוספים או התייחסות לעניינים נוספים, בכתב או בעל-פה.

איתור ניגוד עניינים

17. המעגל הראשון והמידי לאיתור ניגוד העניינים נוגע למועמד עצמו. על היועץ המשפטי שעורך את ההסדר למניעת ניגוד עניינים לברר עם המועמד כל מידע רלוונטי שיש בו כדי לתרום לברור האם קיים חשש לניגוד עניינים בין תפקידו בשירות הציבורי לבין ענייניו האישיים או תפקידים אחרים בהם הוא מכהן. המועמד נדרש לפרט בכתב, בין היתר, את עסקיו ועיסוקיו, השקעותיו, שותפיו, הספקים עימם הוא עבד, הלקוחות להם נתן שירותים וכל מידע רלבנטי אחר. בעניין זה יצוין כי אי קבלת שכר, כשלעצמה, עבור ביצוע תפקיד מסוים אינה שוללת את האפשרות של קיום ניגוד עניינים בקשר אליו.

18. מעגל נוסף לאיתור ניגוד עניינים נוגע לקרוביו של המועמד. העיקרון הכללי הוא שגם ענייניהם של קרובים של המועמד או של מקורבים אליו עשויים להעמיד אותו במצב של חשש לניגוד עניינים. ההגדרה מיהם אותם קרובים ומקורבים עשויה להשתנות על פי נסיבות המקרה, אך ברוב המקרים, יש לראות כקרוב, לכל הפחות, את בן זוגו של המועמד, את הוריו, את צאצאיו ואת מי ש"סמוך על שולחנו". לפי נסיבות המקרה ייתכן שיהיה צורך להרחיב את מעגל הקרובים ולכלול בו קרובים נוספים כמו אחים ובני זוגם, דודים, צאצאי צאצאים וכיו"ב.

19. מעגלים דומים יש ליצור לעניין תאגיד או גוף שהמועמד או קרוביו הם בעלי עניין בו. גם כאן, כמו לגבי "קרובים", הגדרת "בעל עניין" היא גמישה ותלויה בנסיבות המקרה.

19א. במקרים מיוחדים, שבהם העובד צפוי לעסוק בעיסוקים נוספים במקביל לתפקידו הציבורי (כגון, עובד המתמנה במשרה חלקית, חבר מועצה או ועדה קבועה, יועץ חיצוני וכדומה), יש צורך לתת את הדעת גם לעניינים האישיים שיתעוררו אצלו בשלב מאוחר יותר, כתוצאה מעיסוקים אלה. במקרים כאלו על היועץ המשפטי להעריך את החשש לניגוד עניינים העלול לנבוע מן העיסוקים הנוספים של אותו עובד, ולקבוע בהסדר ניגוד העניינים הוראות המחייבות מסירת מידע ועדכונים לגבי העיסוקים הנוספים של המועמד, לרבות עדכונים שוטפים בדבר התקשרויות עם מעסיקים או עם לקוחות חדשים. במקרים המתאימים, יש צורך להתנות התקשרויות נוספות או עיסוקים חדשים באישור מראש של היועץ המשפטי, על מנת למנוע מראש סיטואציה אפשרית של ניגוד עניינים עתידי.

20. יודגש כי על היועץ המשפטי שעורך את ההסדר להזהיר את המועמד כי האחריות להימנע מהיקלעות למצב של ניגוד עניינים מוטלת עליו. לכן על המועמד מוטלת האחריות לדווח ליועץ המשפטי על כל עניין שבידיעתו שעלול להעמידו במצב של חשש לניגוד עניינים עם התפקיד, וזאת אף אם לא נשאל לגביו במפורש.

מהותו של ניגוד העניינים

21. לאחר שאותרו נקודות המגע הפוטנציאליות בין התפקיד אותו מיועד המועמד למלא לבין ענייניו האחרים, יש להתייחס לשלושה היבטים נוספים: **כמות** העניינים שלגביהם קיים חשש לניגוד עניינים (מאליו מובן שהפתרון שיוצע יהא חריף יותר ככל שהנושאים בהם מתעורר ניגוד עניינים רבים יותר וחשובים יותר); **סוג** הנושאים לגביהם קיים ניגוד עניינים (קרי, האם הנושאים בהם עלול להתעורר החשש הם בעלי חשיבות בתפקיד אותו מיועד המועמד למלא או שהם שוליים בהתייחס לכלל פעילותו הציבורית והאם ניתן לבודד את הנושאים הללו); **האינטנסיביות** של המגע בין שתי המערכות (קרי, האם החשש לניגוד עניינים עלול להתקיים לעיתים נדירות או לעיתים תכופות).

שלב 2: פתרונות אפשריים למצב של ניגוד עניינים

22. כאמור, הדרך הפשוטה והקיצונית ביותר למנוע מצב של ניגוד עניינים היא לפסול את המועמד מלכהן בתפקיד הציבורי או לנתק אותו באופן מוחלט מעניינו האחר. ואולם, נוכח מחירו של פתרון זה, ככלל יש לנקוט בו במשורה, רק מקום בו ניגוד העניינים הוא מתמיד ובתחום נרחב ומרכזי בתפקיד אותו מיועד המועמד למלא. לכן, טרם פסילתו של המועמד, יש מקום לנסות לבחון האם ניתן להגביל אותו, בתפקידו הציבורי או בעניין האחר שלו, במידה הנדרשת כדי למנוע את ניגוד העניינים. זאת, מבלי לפגוע בפעילות השוטפת והתקינה של הגוף הנוגע בדבר.

23. קיימים מספר פתרונות למניעת ניגוד עניינים, הן במערכת הציבורית והן במערכת הפרטית, אותם ניתן לנקוט כדי לצמצם את החשש מפני ניגוד העניינים. כמוכן שפתרונות אלה אינם ממצים, וניתן לשכללם ולגזור מהם פתרונות מתאימים יותר לנסיבות העניין. להלן נבחן בקווים כלליים פתרונות אלה.

24. פתרונות במערכת הציבורית:

א. **פסילת בעל התפקיד מלכהן בתפקידו** – דרך זו, שהיא כאמור הקיצונית ביותר, תינקט כאשר התפקידים אותו מיועד המועמד למלא אינם מתיישבים מעצם מהותם עם העניינים האחרים שלו, וכאשר קיימת התנגשות בין שתי המערכות בנושאים מרכזיים או בנושאים רבים בצורה תדירה. במצב דברים זה, בו פתרון של הימנעות מטיפול בנושאים עלול לשתק את פעילותו של עובד הציבור במילוי תפקידו, מתבקשת התוצאה שהמועמד ייפסל מלכהן בתפקיד הציבורי.

ב. **העברת תחום סמכות ואחריות לבעל תפקיד אחר** – ניתן לנקוט בפתרון זה כאשר מתקיים ניגוד עניינים רק בנושאים מסוימים בהם צפוי המועמד לטפל בתוקף תפקידו הציבורי ואם ניתן להעביר את הטיפול בנושאים אלה, מבלי לפגוע בהם מבחינה עניינית, לבעל תפקיד אחר. העברת הטיפול בנושאים אלה צריך שתיעשה על ידי מי שממונה על בעל התפקיד, ולא על ידי המועמד עצמו. בנוסף, חשוב לציין כי קיים קושי לפתור את ניגוד העניינים האמור בהעברת הנושאים לטיפולו של בעל תפקיד הכפוף למועמד. במקרים בהם, בלית ברירה, יש להעביר את הנושא למי שהוא כפוף למועמד, יש לשקול שיתוף עובד נוסף, שאינו כפוף למועמד, שילווה את הטיפול בנושא (למשל, היועץ המשפטי או החשב של הגוף הנוגע בדבר). יודגש כי ככל שהמועמד מנוע מלהפעיל סמכויות המסורות לו בתפקידו הציבורי **על-פי דין**, הרי שראשית כלל יש לוודא שהחוק אכן מאפשר העברתן לבעל תפקיד אחר או מינוי ממלא מקום שיוכל להפעילן במקומו של המועמד.

ג. **הימנעות מהשתתפות בקבלת החלטות או בביצוען** – במקרים בהם ניגוד העניינים מוגבל לנושא מסוים שאין הכרח שבעל התפקיד יהיה מעורב בו באופן אישי, ניתן לדרוש מהמועמד שיימנע מליטול חלק בטיפול ובהחלטה באותו נושא. כמוכן שעובד ציבור שעלול להיות במצב של ניגוד עניינים בטיפול בנושא מסוים לא יכול לקבל החלטות או לתת הוראות בנושא זה. במרבית המקרים יש להחמיר ולדרוש מהמועמד להימנע גם מלהשתתף בדיונים לגבי נושא זה, ואין להעביר לידיעתו העתק של פרוטוקול הישיבה המתייחס לעניין בו הוא מנוע מלטפל או תכתובות הנוגעות לעניין זה. למותר לציין כי על המועמד להימנע מכל צורת טיפול שהיא בנושא שעלול להעמידו במצב של חשש לניגוד עניינים, וזאת גם מחוץ לדיונים הפורמאליים הנערכים בנושא.

ד. **פעולה בשיתוף עם בעל תפקיד אחר** – במקרים מסוימים ניתן לפתור את החשש לניגוד עניינים בכך שהמועמד לא יפעל לבדו בנושא שהוא עלול להימצא בו בניגוד עניינים. כך למשל, אם ניגוד העניינים הוא באינטנסיביות נמוכה בנושא שבעל התפקיד הציבורי חייב

להשתתף בו, יתכן וטיפול בשיתוף עם גורם אחר או טיפול במסגרת של ועדה יהווה פתרון מספק.

ה. **חובת גילוי** – במקרים שהחשש לניגוד עניינים הוא מרוחק וקלוש - ניתן למנוע אותו בדרך של גילוי העניין שיש למועמד לגוף שייקבע לכך מראש, ובמקרים המתאימים בהשתתפות חובת דיווח והנמקה לגוף זה על פעולות שנקט המועמד בנושא.

25. פתרונות במערכת האישית:

א. **הגבלת העיסוק בעניין האישי או בתפקיד האחר** – לעיתים, הפתרון למניעת חשש לניגוד עניינים בין תפקידו וסמכויותיו של המועמד לבין ענייניו האחרים עשוי להיות בכך שהמועמד יקבל על עצמו מגבלות הנוגעות לענייניו האחרים. הדרך הקיצונית, בהקשר זה, היא לדרוש מהמועמד להתנתק מכל עניין אחר שעלול להעמידו במצב של חשש לניגוד עניינים במילוי תפקידו הציבורי. כך לדוגמה, ככל ש"העניין האחר" הינו עסק הנמצא בבעלותו של המועמד, ניתן לדרוש ממנו למכור את העסק או, במקרים פחות חמורים, להסתפק בהתחייבות של העסק או של המועמד בשם העסק, שלא לקיים קשרים עסקיים עם הגוף בו הוא ממלא תפקיד ציבורי.

ב. **החזקה ב"נאמנות עיוורת"** - במקרים בהם "עניינו האחר" של המועמד הוא בנכסים סחירים במהותם שניתן להמירם תוך פרק זמן קצר יחסית, דוגמת ניירות ערך, הרי שבמקרים מסוימים אין צורך להורות לו להתנתק מהם באופן מוחלט, וניתן להסתפק בהעברת הנכסים לניהול בצורה של "נאמנות עיוורת". בנאמנות מסוג זה, המועמד נשאר הבעלים של הנכס, אולם אינו מעורב בניהולו של הנכס או בקבלת החלטות הנוגעות לו. היות שנכסים אלה הינם סחירים מעצם טיבם, הרי שהמועמד, למעשה, לא יודע מהו הנכס שנמצא ברשותו ולכן אינו נמצא במצב של ניגוד עניינים (כמובן שפתרון זה אינו ישים לגבי נכסים שלגביהם אין להניח שהנאמן ייקח על עצמו חירויות למכרם, דוגמת מפעלים, בתים להשכרה, מניות יסוד). רצוי שה"נאמנות העיוורת" תיעשה באמצעות בעלי מקצוע מורשים ומונחים על ידי כללי אתיקה דוגמת עורכי דין, רואי חשבון, מנהלי תיקי השקעות וכיו"ב.

ג. **גילוי מידע אודות רכוש ואינטרסים** – מניעת ניגוד עניינים מטרתה, בין השאר, למנוע את האפשרות שבעל התפקיד ישתמש לרעה בתפקידו. כאמצעי הרתעה ניתן לדרוש שיגלה את הרכוש שברשותו או את האינטרסים שיש בנכסים מסוימים. הפיקוח על בעל התפקיד יהא יעיל יותר אם הצהרות אלה תהיינה פומביות ופתוחות בפני כל מי שיש לו עניין בהן. מובן שהצהרות אלה תהיינה שימושיות יותר אם תעודכנה תקופתית או כאשר חל שינוי בנכסיו של בעל התפקיד.

25א. מחלקת ייעוץ וחקיקה (ייעוץ) מפרסמת מעת לעת אמות מידה לעריכת הסדרים למניעת ניגוד עניינים, בהן מוצעים פתרונות מומלצים לסיטואציות אופייניות לעובדי המדינה.

26. טרם סיום נדגיש כי על היועץ המשפטי שעורך את ההסדר למניעת ניגוד עניינים להזהיר את המועמד, הן בעל-פה והן בציון מפורש בגוף ההסדר, כי האחריות להימנע מהיקלעות למצב של ניגוד עניינים מוטלת עליו. לכן, בכל מקרה בו יתעורר ספק בדבר יישום הוראות ההסדר או סוגיות שלא נצפו מראש שעשויות להעמידו במצב של חשש לניגוד עניינים, עליו להיוועץ ביועץ המשפטי ולפעול לפי הנחיותיו. כן יזהיר היועץ המשפטי את המועמד כי אם חל שינוי בתוכן הצהרותיו בשאלון, מחובתו לפנות אל היועץ המשפטי, למסור לו, בכתב, את מלוא המידע הרלוונטי ולפעול לפי הנחיותיו.

כן נבקש להזכיר כי בכל הנוגע למתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים יש לפעול לפי הקבוע בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 3.1005.

התחייבויות נוספות לשמירה על טוהר המידות

27. מקום שנערך לעובד מדינה הסדר למניעת ניגוד עניינים, מן הראוי לכלול בהסדר גם הצהרות בנושאים אחרים הנוגעים לשמירת טוהר המידות – התחייבות לשמור על סודיות ולהימנע משימוש פסול במידע פנים, והתחייבות לפעול על פי הוראות חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969 (להלן – **חוק הצינון**). אמנם, עניינים אלה אינם מהווים חלק אינהרנטי מהסדר ניגוד העניינים, והעובד מחויב אליהם ממילא מכוח החיקוקים הרלוונטיים (סעיף 117 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, חוק הצינון), אך הדעת נותנת כי במסמך בו מצהיר העובד על חובתו להפריד כנדרש בין ענייניו האישיים לתפקידו הציבורי, יצהיר העובד גם על חובתו לקיים את הדינים הללו.

28. בנוסף, בכל סיטואציה שבה העובד ממשיך לעסוק בעיסוקים נוספים במקביל לתפקידו הציבורי (כגון, עובד המתמנה במשרה חלקית, חבר מועצה או ועדה קבועה, יועץ חיצוני וכדומה), יש לקבוע בהסדר ניגוד העניינים הוראה המחייבת אותו להימנע מלקבל טובת הנאה מגורם שהוא, או עובד אחר הכפוף אליו, מוסמך להעניק לו זכות או להמליץ על הענקת זכות לאותו גורם – אלא בחלוף שנתיים ממועד הטיפול באותו גורם, או בחלוף תקופה קצרה יותר, באישור היועץ המשפטי של המשרד (נראו לעניין זה את הוראות הנחיית היועץ המשפטי לממשלה 1.1711, לעניין קיצור תקופת הצינון במקרים המתאימים, בשינויים המחויבים לנסיבות מיוחדות אלה). כפי שצוין לעיל, ישנם מקרים שבהם נכון יהיה להתנות מראש כי התקשרות נוספת או עיסוק חדש של העובד יהיו באישור היועץ המשפטי של המשרד – לצורך מניעת ניגוד עניינים – והסדר כזה עשוי לסייע גם לצורך מניעת הסיטואציה הפסולה לפי סעיף 4 לחוק הצינון.

29. דרישות אלה מתבקשות, על רקע הוראות סעיף 4 לחוק הצינון, האוסר על עובד שפרש לקבל טובת הנאה מגורם שהעובד (או עובד אחר הכפוף לו) מוסמך להעניק לו זכות, או להמליץ על הענקת זכות, למעט אם חלפו שנתיים ממועד הטיפול באותו גורם, אם חלפה שנה מיום פרישתו של העובד, או אם ניתן היתר מיוחד לפי חוק הצינון. יוטעם: חוק הצינון, על פי לשונו הפשוטה, חל על עובד שפרש בלבד, ואולם קבלת טובת הנאה בנסיבות האמורות לעיל על ידי עובד מכהן

עלולה לפגוע באמון הציבור בשירות הציבורי באותה מידה, והיא פסולה בדיוק מאותן הסיבות שבגינן נאסרה בחוק לעובד שפרש (אם לא למעלה מכך). אשר על כן, מן ההכרח שעובד מכהן העשוי לקבל טובת הנאה ולעסוק בעיסוקים נוספים, ינקוט את ההתחייבות האמורה לעיל, כך שהוא יימנע מלקבל טובת הנאה בנסיבות האסורות לפי חוק הצינון.

שאלון לאיתור חשש לניגוד עניינים

מועמד/ת לתפקיד _____

במשרד _____

על הנושא בתפקיד ציבורי מוטלת החובה להימנע ממצב שבו קיים חשש לניגוד עניינים בין העניין הציבורי שעליו הוא מופקד לבין עניין אישי או עניין אחר שלו.

משכך, נבקשך לתאר באופן מפורט ומדויק את כל הנתונים הנדרשים לגבי ענייניך השונים, בעבר ובהווה, ובכלל זה: עיסוקים, נכסים וזיקות שלך, של קרוביך ושל מקורביך, אשר עלולים להעמידך במצב של חשש לניגוד עניינים כאמור. למען הזהירות, מוצע לפרט גם לגבי מידע אשר קיים ספק אם הוא אכן רלוונטי.

למען הסר ספק, יובהר כי במסגרת תפקידך יהיה עליך להימנע מעיסוק גם בעניינים הנוגעים לקרובים או למקורבים שאינם מנויים בשאלון זה (כגון קרובי משפחה רחוקים, מכרים, שכנים וכיו"ב), וזאת ככל שיתעורר חשש לניגוד עניינים בעניין מסוים.

על המידע והפרטים הנמסרים בשאלון זה, בקשר לאדם, לקרוביו ולמקורביו להימסר מידעה אישית. במקרה בו הפרטים אינם ידועים במלואם ו/או בחלקם ו/או אינם ידועים מידעה אישית, יש לציין במפורש כי ההצהרה היא למיטב הידיעה.

חלק א – תפקידים, כהונות ועיסוקים

1. פרטים אישיים

שם משפחה			שם פרטי			מספר זהות (וי ספרות)			תאריך לידה		
						ס"ב			שנה חודש יום		
כתובת פרטית			מספר תלמון			מספר תלמון			מספר תלמון ניד		

2. תפקידים ועיסוקים

1. שם המעסיקה			תחומי הפעילות של המעסיקה			כתובת המעסיקה		
התפקיד ותחומי האחריות			תאריכי העסקה					
2. שם המעסיקה			תחומי הפעילות של המעסיקה			כתובת המעסיקה		
התפקיד ותחומי האחריות			תאריכי העסקה					
3. שם המעסיקה			תחומי הפעילות של המעסיקה			כתובת המעסיקה		
התפקיד ותחומי האחריות			תאריכי העסקה					

תאריכי העסקה		התפקיד ותחומי האחריות	
כתובת המעסיקה		תחומי הפעילות של המעסיקה	שם המעסיקה
תאריכי העסקה		התפקיד ותחומי האחריות	

3. תפקידים ציבוריים

מירוט תפקידים בשירות הציבורי וכהונות ציבוריות שלא צוינו בסעיף 2 לעיל יש להתייחס לתפקידים נוכחיים ולתפקידים קודמים בארבע השנים האחרונות. אין חובה להתייחס לתפקיד התנדבותי שאינו קשור (במישרין או בעקיפין), לתפקיד אליו אתה מועמד/ת או לתחומי פעילות המשרד.

תאריכי מילוי התפקיד			התפקיד	שם המעסיקה
יום	חודש	שנה		

4. חברות בדירקטוריונים או בגופים מקבילים

מירוט חברות בדירקטוריונים או בגופים מקבילים של תאגידים, רשויות או גופים אחרים, בין ציבוריים ובין שאינם ציבוריים. יש להתייחס לכהונות נוכחיות וכהונות קודמות בארבע השנים האחרונות.

שם התאגיד/רשות/גוף	תחום העיסוק	תחילת הכהונה			סיום הכהונה			סוג הכהונה (נ)	פעילות מיוחדת בדירקטוריון (ז)
		שנה	חודש	יום	שנה	חודש	יום		

(1) דירקטור חיצוני או מטעם בעלי מניות. ככל שמדובר בדירקטור מהסוג השני, והמינוי אינו מטעם בעל השליטה היחיד בחברה - יש לפרט את זהות הגורם שמטעמו נעשה המינוי.
 (2) כגון חברות בוועדות או תפקידים אחרים.

5. קשר לפעילות המשרד

יש להשיב על השאלות בסעיף זה גם לגבי זיקה או קשר למשרד של גוף שהינך בעל עניין בו. "בעל עניין" בגוף - לרבות מי שיש לזה אחזקות בגוף ואו מכהן/ת כדירקטור בדירקטוריון או בגופים מקבילים בו ואו עובד/ת בו ואו מייצג/ת אותו/ה ואו יועצ/ת חיצוני/ת לזה. אין צורך לפרט אחזקה שלא כבעל עניין בתאגיד כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1969, בתאגידים הנסחרים בבורסה (3).

יש להתייחס לזיקות וקשרים נוכחיים ולזיקות וקשרים בארבע השנים האחרונות, ולציין כל זיקה או קשר באופן מפורט.
 א. האם יש או היו לך או לגוף שאתה בעלת עניין בו זיקה או קשר, שלא כאזרחית המקבלת שירות, לפעילות המשרד בו אתה מועמד/ת לעבוד או לגופים הקשורים אליו (ובכלל זה זיקה או קשר לתאגידים סטוטוריים שבאחריות המשרד או לגופים אחרים שהמשרד קשור אליהם)?

כן לא
 אם כן, פרטי:

ב. האם הינך עוסק/ת או עסקת בעבר, במסגרת כלשהי, בתחום עיסוקיו של המשרד בו אתה מועמד/ת לעבוד?

כן לא
 אם כן, פרטי:

ג. האם קיימים בהווה או התקיימו בעבר, קשרים בינך לבין המשרד (כגון: יחסי ספק-לקוח, מתן שירותים או קבלתם, פיקוח או בקרה, מתן ייצוג דרך קבע או לעניין מסוים)?

אם כן, פרטי:

ד. האם קיים או התקיים בעבר קשר אחר בינך לבין המשרד בו אתה מועמד/ת לעבוד אשר עלול להעמידך במצב של חשש לניגוד עניינים?

אם כן, פרטי:

(3) ייבעל עניין, בתאגיד -

(1) מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק של התאגיד או מכוח ההצבעה בו, מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד או מנהלו הכללי, מי שמכתן כדירקטור של התאגיד או כמנהלו הכללי, או תאגיד שאדם כאמור מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלו או מכוח ההצבעה בו או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלו, לעניין פסקה זו -

(א) יראו מנהל קרן להשקעות משותפת בנאמנות כמחזיק בניירות הערך הכלולים בנכסי הקרן.

(ב) החזיק אדם בניירות ערך באמצעות נאמן, יראו גם את הנאמן כמחזיק בניירות הערך האמורים; לעניין זה, "נאמן" - למעט חברת רישומים ולמעט מי שמחזיק בניירות ערך רק מכוח תפקידו כנאמן להסדר כשמועטו לפי סעיף 46א(ג) או כנאמן להקצאת מניות לעובדים בהגדרתו בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

(2) חברה בת של תאגיד, למעט חברת רישומים.

6. פירוט תפקידים, כהונות ועיסוקים כאמור בסעיפים 2-5 לעיל לגבי קרובים

יש לפרט את שם הקרוב, סוג הקרבה המשפחתית ואת הפרטים הרלוונטיים שנדרשו בשאלות לעיל, ולהתייחס לקיומו של קשר לפעילות המשרד בהתאם לשאלות שלעיל (כגון: כאשר בן/בת זוגך חברה/ת בדירקטוריון, יש לפרט שם התאגיד ותחום עיסוקו, תאריך התחלת הכהונה, סוג הכהונה, פעילות מיוחדת של/ה בדירקטוריון והאם קיים קשר לפעילות המשרד).

יש לפרט את התפקידים, הכהונות והעיסוקים של הקרוב בהווה. בנוסף, יש לפרט כל תפקיד, כהונה או עיסוק אחר של הקרובים בשנתיים האחרונות, ככל שהם עשויים להיות קשורים לפעילות המשרד.

"קרוב" - בן/ת זוג, הורה, צאצא ומי שסמוך/ה על שולחן.

א. תפקידים, כהונות ועיסוקים נוספים של בן/בת הזוג:

ב. תפקידים, כהונות ועיסוקים נוספים של הורים:

ג. תפקידים, כהונות ועיסוקים נוספים של צאצאים (או של אדם אחר הסמוך על שולחנד):

7. זיקות לכפופים או לממונים בתפקיד

א. האם אתה או קרוביך ומי שאמורים להיות ממונים עליך (ממונה ישיר או עקיף) או כפופים לך בתפקיד אליו אתה מועמדת/מכהנים בכהונה משותפת בארגונים אחרים: כן לא

אם כן, פרטי/

ב. האם מתקיימים בינך או בין קרוביך לבין מי שאמורים להיות ממונים עליך או כפופים לך בתפקיד יחסים במסגרות אחרות, קשרים עסקיים, קשרי משפחה או זיקות אחרות (אין צורך לפרט היכרות שמקורה בהקשרים מקצועיים)?

"קרוב" - בן/בת זוג, הורה, צאצא ומי שסמוך/ה על שולחנד.

כן לא

אם כן, פרטי/

8. פירוט קורות חיים ועיסוקים

יש לצרף בנפרד קורות חיים מעודכנים ליום מילוי השאלון, הכוללים השכלה ופירוט עיסוקים בעבר ובהווה, כנדרש בשאלון זה, כולל תאריכים.

9. פירוט לגבי הסדרי ניגוד עניינים שנערכו בעבר

האם נערך לך הסדר למניעת ניגוד עניינים, בארבע השנים האחרונות, במסגרת תפקיד ציבורי שמילאת?

כן לא

ככל שנערך לך הסדר למניעת ניגוד עניינים במסגרת תפקיד ציבורי שמילאת בארבע השנים האחרונות, יש לצרף עותק חתום.

חלק ב - נכסים ואחזקות

10. אחזקות במניות

פירוט אחזקת מניות בתאגידים, במישרין או בעקיפין, או שתומת בגופים עסקיים, שלך או של קרוביך.
 (אין צורך למרש אחזקה שלא כבעלת/ת עניין בתאגיד כמשמעו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 בתאגידים הנסחרים בבורסה (4))

"קרוב" - בן/בת זוג, הורה, צאצא ומי שסמוך/ה על שולחן.

שם התאגיד/הגוף	שם המחזיק/ה (ככל שהמחזיק/ה אינו/ה מועמד/ת)	% החזקות	תחום עיסוק התאגיד/הגוף

(4) "בעל עניין", בתאגיד - (1) מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק של התאגיד או מכוח ההצבעה בו, מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד או מנהלו הכללי, מי שמכהן כדירקטור של התאגיד או כמנהלו הכללי, או תאגיד שאדם כאמור מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלו או מכוח ההצבעה בו או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלו; לעניין פסקה זו -
 (א) דינא מנהל קרן לשיקום משותפת באמנות כמחזיק בניירות הערך הכלולים בנכסי הקרן.
 (ב) מחזיק אדם בניירות ערך באמצעות נאמן, דינא גם את הנאמן כמחזיק בניירות הערך האמורים; לעניין זה, "נאמן" - למעט חברת רישומים ולמעט מי שמחזיק בניירות ערך רק מכוח תפקידו כנאמן לחדש כמשמעותו לפי סעיף 46(א)(2) או כנאמן לחקצאת מניות לעובדים בתגורו בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה.
 (2) חברה בת של תאגיד, למעט חברת רישומים.

11. נכסים אחרים שאחזקתם, מכירתם או שימוש בהם עשויים להעמיד אותך במצב של חשש לניגוד עניינים

האם קיימים נכסים אחרים שבעלותך, בבעלות קרוביך או בבעלות גוף אחרת או קרוביך בעלי עניין בו, שאחזקתם, מכירתם או שימוש בהם עשויים להעמיד אותך במצב של חשש לניגוד עניינים בתפקיד אליו/אתה מועמד/ת?
"קרוב" - בן/בת זוג, הורה, צאצא ומי שסמוך/ה על שולחן.

כן לא
 אם כן, פרט _____

12. חבות כספית בהיקף משמעותי

האם אתה, קרוביך או מי משותפיך העסקיים, אם ישנם, חייבים כספים או ערבים לחובות או להתחייבויות כלשהם?
"קרוב" - בן/בת זוג, הורה, צאצא ומי שסמוך על שולחן.
 אין צורך לצייין חוב בגין משכנתא או חובות שוטפים בהיקף שאינו עולה על 100,000 ₪

כן לא
 אם כן, פרט _____

חלק ג - זיקות של קרובים אחרים ומקורבים

13. תפקידים, עיסוקים וכהונות או עניינים אחרים של קרובים אחרים או מקורבים שעלולים להעמידך במצב של חשש לניגוד עניינים

האם יש לך קרובים אחרים או מקורבים, אליהם לא התבקשת להתייחס בשאלות שלעיל, שעלולים להעמיד אותך במצב של חשש לניגוד עניינים בתפקיד אליו אתה מועמד/ת?
לגבי קרובים - יש להתייחס גם לאחים ובני/בנות זוגם, וכן לקרובים אחרים שאינם מדרגה ראשונה; לגבי מקורבים - יש להתייחס, בין היתר, גם לחברים ולשותפים עסקיים.
 יובהר, כי הפירוט הנדרש בסעיף זה מתבסס על ידיעתך האישית בלבד, וכי לא נדרש בירור מעבר לידוע לך.

א. קרובים אחרים או מקורבים, שתפקידים, עיסוקים וכהונות שלהם (לרבות בתפקידי הנהלה ובתפקידים ציבוריים) עלולים להעמידך

במצב של חשש לניגוד עניינים:

כן לא
 אם כן, פרטי:

ב. קרובים או מקורבים שעיסוקם קשור לפעילות המשרד:

כן לא
 אם כן, פרטי:

ג. קרובים אחרים או מקורבים, שקיימת זיקה (משפחתית, עסקית או אחרת) בינם ובין הממונים או הכפופים אליך בתפקיד שאליו אתה

מועמד:

כן לא
 אם כן, פרטי:

ד. קרובים או מקורבים שלהם אחזקות במניות או בנכסים אחרים או חובות כספיים שעלולים להעמידך במצב של ניגוד עניינים:

כן לא
 אם כן, פרטי:

ה. קרובים או מקורבים שעלולים להעמידך במצב של חשש לניגוד עניינים מסיבה אחרת (בסעיף זה יש להתייחס גם לקרובים מדרגה

ראשונה):

כן לא
 אם כן, פרטי:

חלק ד' - הצהרה

אני הח"מ מצהיר/ה בזאת כי:

1.	כל המידע והפרטים שמסרתי בשאלון זה, בקשר לעצמי, לקרובי ולמקורבי, הם מלאים, נכונים ואמיתיים;								
2.	מעבר לפרטים שמסרתי בשאלון זה, לא ידוע לי על כל עניין אחר שעלול לגרום לי להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים עם התפקיד;								
3.	אני מתחייבת להימנע מלטפל בכל עניין שעלול לגרום לי להימצא במצב של חשש לניגוד עניינים במילוי התפקיד, עד לקבלת הנחייתו של היועץ המשפטי של המשרד בנושא;								
4.	אני מתחייבת כי אם יחולו שינויים בתוכן הצהרותיי בשאלון זה או יתעוררו, במהלך הדברים הרגיל, סוגיות שלא נצפו מראש, שעשויות להעמיד אותי במצב של חשש לניגוד עניינים, איוועץ ביועץ/ת המשפטים/ת למשרד, אמסור ל/ה את המידע הרלוונטי בכתב ואפעל לפי הנחיותיו/ה.								
5.	הוברר לי כי על ההסדר למניעת ניגוד עניינים שיערך לי, במידת הצורך, יחול חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998;								
6.	אני מצהירה/ה כי קראתי את חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, הבנתי את תוכנו ואני מתחייבת/ת לפעול לפי חוות דעת נציבות שירות המדינה ומשרד המשפטים, בכל הקשור לפירושן של הוראות החוק הנ"ל וישומן.								
	<table border="0" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 25%; border-top: 1px solid black;">_____</td> <td style="width: 25%; border-top: 1px solid black;">_____</td> <td style="width: 25%; border-top: 1px solid black;">_____</td> <td style="width: 25%; border-top: 1px solid black;">_____</td> </tr> <tr> <td>תאריך</td> <td>שם</td> <td>מספר זהות</td> <td>חתימה</td> </tr> </table>	_____	_____	_____	_____	תאריך	שם	מספר זהות	חתימה
_____	_____	_____	_____						
תאריך	שם	מספר זהות	חתימה						

מדף 2202(ח/ע)

ע/7

הסדר למניעת ניגוד
עניינים של מנכ"לית
משרד המשפטים מיום
15.1.2014

7/4

תאריך: 15.01.2014

אל: בבי ציפי לבני, שרת המשפטים

הנדון: הסדר למניעת ניגוד עניינים

לאור החצעה למטותי למחלת הכללית של משרד המשפטים, ובחנאם לחובתי על פי דין שלא להעדיף כל עניין וולת העניין הציבורי ולא לעסוק בכל עניין וולת העניין הציבורי בעת כחונתי במשרד זו, ובתיאום עם היועצת המשפטית למשרד המשפטים, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייטוף) ונציבות שירות המדינה, הריני מתכבדת להצגיר כדלקמן:

1. הנני עובדת במשרד המשפטים החל משנת 1996. בשנת 2000 מונחתי למעלה מזלאת חנינות במשרד.
2. משנת 2008 אני מתנדבת בכפר הנער קרית יערים באופן קבע, ואמשיך בהתנדבותי ככמוף לקבלת אישור בהתאם לחוראות התקשייר.
3. מחודש אפריל 2011 אני מכהנת כיויר ועדת זכאות לנפגעי עבירות המזנה. ככל שאמננה, אתמטר מכוונתי בוועדה זו.
4. מחודש ינואר 2012 אני מכהנת כיויר ועדת ארויקה רפואית בשירות בתי הסהור.
5. הריני מתחייבת להימנע מלקבל החלטות בתוקף תפקידי הציבורי, להשתתף, או לטפל בכל צורח אחרת, במשרדן או בעקיפין, בנושאים העלולים להעמידני במצב של חשש לניגוד עניינים, ובפרט בנושאים הקשורים לעניינים הבאים:
 - (1) בענייני האישים;
 - (2) בענייני קרובי משפחתי (לעניין זה - "קרוב משפחתי" - לרבות קרבה משפחתיית חורגת או הנצרת עקב אימוץ; "קרוב משפחה" - בן-זוג, הורה, בן, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, דוד, דודה, בן-אח, בת-אח, בן-אחות, בת-אחות, חותן, חותנת, חם, המורה, חתן, כלה, נכד או נכדה);
6. ידוע לי כי חנני אחרות להימנע מחיקלעות למצב של ניגוד עניינים. בכל מקרה שבו יובא בפניי, במסגרת תפקידי כממונה, אחד מן הנושאים המנויים בסעיף 5 שלעיל, אנדכן על כך את היועצת המשפטית למשרד המשפטים, ואפעל על-פי הנחיותיה.
7. בכל מקרה בו יחול שינוי בתוכן הצהרותיי בכתב התחייבות זו, אני מתחייבת לעדכן את היועצת המשפטית למשרד המשפטים, ולפעול לפי הנחיותיה.
8. בכל מקרה בו יתשרר טלפ חנוג ליישום כתב התחייבות זו, או בכל מקרה שבו יתערור חשש לניגוד עניינים שלא חוסדר בכתב התחייבות זו, אתייסף עם היועצת המשפטית למשרד המשפטים, אשר תיוסף, במידת הצורך, בנציבות שירות המדינה וביועץ המשפטי לממשלה, ואפעל לפי הנחיותיה.
9. הצבת לי כי על הסדר זה הלוח חוראות חוק חופש המידע, התשס"ח-1998, המחייבות מתן מומבי להסדר ומסירות לכל אדם שיבקש מידע לבני.

סימוכין: 027-99-2014-000587

10. חריני מתחייבת לשמור בסוד ולא לחעביר, להודיע, למסור או לחביא לידעת כל אדם, כל דיועה שתגיע או שהגיעה אליי עקב ביצוע תפקידי, למעט לצורך ביצוע תפקידי, וכן חריני מתחייבת לא לעשות במידע האמור שימוש לצרכי האישיים או לטובת תאגיד או גוף שאני קשורה אליו, תוך תקופת עבודתי במשרד, לפני תחילתה או לאחר מכן, פרט למידע שתפן לנחלת הכלל; ידוע לי שאי מילוי התחייבויות על פי סעיף זה מתווה עבירה לפי סעיף 117 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והפרת הוראות פרק 42.5 לתקשי"ר.

11. הנני מצהירה כי קראתי את חוק שירות הציבור (הגבלות לאחד פרישה), התשכ"ט-1969, הכנתי את תוכנו ואני מתחייבת לפעול, לפי חוות דעת נציבות שירות המדינה ומשרד המשפטים, בכל הקשור למירשן של הוראות חוק זה וליישומן.

בברכה,

אמי פלמור חרץ

העתקים:

- גבי ציפי לבני, שרת המשפטים
- גבי לאה רקובר, היועגות המשפטית למשרד המשפטים
- גבי דינה זילבר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יועץ)
- מר רון דול, היועץ המשפטי, נציבות שידות המדינה
- גבי סימה פושר, תשבת משרד המשפטים
- גבי אביבה ינחסי, מנחלת אגף משאבי אנוש
- גבי איריס פרידמן, המבקרית הפנימית של משרד המשפטים

סימולין : 027-99-2014-000587

ע/8

הסדר למניעת ניגוד
עניינים של מנכ"לית
משרד החינוך מיום
2.10.2014

8/ע

מדינת ישראל
משרד החינוך

כ"ח תשרי תשע"ד
2 אוקטובר, 2013

אל: ח"כ הרב שי פירון, שר החינוך

שלום רב,

הנדון: הסדר למניעת ניגוד עניינים

לאור הכוונה למנותי לתפקיד המנהלת הכללית של משרד החינוך (להלן גם - התפקיד), ובהתאם לחובתי על פי דין שלא להעדיף כל עניין זולת העניין הציבורי ושלא לעסוק בכל עניין זולת העניין הציבורי בעת כהונתי במשרה זו, ובתיאום עם היועצת המשפטית למשרד החינוך, נציבות שירות המדינה ומשרד המשפטים, הריני מתכבדת לתצהיר כדלקמן:

1. כיהנתי בתפקיד סמוכ"לית בכירה ומנהלת המינוחל חפדוגני החל משנת 2010. בשנים 2008-2010 שימשתי כסמוכ"לית בכירה למינוהל משאבי אנוש והחל משנת 2008 שימשתי כיועצת למנכ"לית משרד החינוך. בשנים 2005-2007 שימשתי כמפקחת ביקור סדיר ומניעת נשירה באגף שח"ר במשרד. בשנים 2001-2005 שימשתי כמנהלת חטה"ב דקל וילנאי א' במעלה אדומים. בשנים 1995-2000 שימשתי כסגנית מנהלת בחטה"ב פסנת זאב בירושלים. בשנים 1991-1994 שימשתי כמחנכת כיתה, מורה מקצועית, סגנית רכות שכבה ומרכזת פרויקט מעורבות בקהילה.
2. אחי, מר אמנון בן-עמי, מכהן כמנהל הכללי של רשות האוכלוסין וההגירה במשרד הפנים.
3. נוכח כל האמור לעיל, חנני מתחייבת בזאת:
 - א. להימנע מלקבל החלטות בתוקף תפקידי הציבורי, להשתתף, או לטפל בכל צורה אחרת, במשרון או בעקיפין, בנושאים העלולים להעמידני במצב של חשש לניגוד עניינים, וברט בנושאים הקשורים לעניינים הבאים:
 - (1) בענייני האמישים;
 - (2) בעניינים הנוגעים, במשרון או בעקיפין, לקרובי משפחתי ולעניין זה - "קרבה משפחתית" - לרבות קרבה משפחתית חורגת או הנוצרת עקב אימוץ; "קרוב משפחה" - בן-זוג, הורה, בו, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, דוד, דודה, בן-אח, בת-אח, בן-אחות, בת-אחות, חותן, חותנת, חס, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה). לפיכך, לא אטפל בכל הקשור, במשרון או בעקיפין, בתחומי העבודה במשרד החינוך שיש להם ממשק עם רשות האוכלוסין וההגירה במשרד הפנים, וזאת למשך כל תקופת כהונתי בתפקיד.

מדינת ישראל

משרד החינוך

- (3) בכל עניין בו עסקתי באופן אישי במסגרת עיסוקי טרם מינויי.
- (4) יובחר כי אין באמור בפסקאות (3)-(2) שלעיל כדי למנוע עיסוקי בנושאים אשר יהיו בתחום סמכותי אשר משפיעים ואו שהינם בעלי פוטנציאל השפעה ואו השלכה על כלל הציבור או על מזורים רחבים ממנו, אף אם יש בהם כדי להשפיע במישרין או בעקיפין על הגורמים האמורים ואו על זכויותיהם, למעט אם המדובר בהשפעה מהותית על גורמים כאמור ואו על זכויותיהם. ככל שמדובר בהשפעה מהותית כאמור - אטפל רק באישור מראש של היתוצת המשפטית של משרד החינוך.
- ג. ככל מקרה של חשש לניגוד עניינים ואו אם יובא נושא כאמור לעיל לפני, אעביר את הטיפול בו לגורמים המקצועיים במשרד החינוך, זלא אהיה מעורב כלל בטיפול בו. במקרה של מחלוקת בין אותם גורמים, יועבר העניין להחלטת שר החינוך. ככל מקרה של צורך להשתמש בסמכות המנהל הכללי על-פי דין, אדווח על כך ליועצת המשפטית למשרד החינוך, אשר תעביר את הנושא להחלטת שר החינוך. במקרים מיוחדים, שבהם נראה כי עלי לעסוק בנושא ספציפי כאמור, אדווח על כך ליועצת המשפטית למשרד החינוך וליועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה, ואפעל לפי הנחיותיהם.
- ג. במידה שמתערר ספק הנוגע ליישום הוראות הסדר זה, או בכל מקרה שבו יתעורר חשש לניגוד עניינים שלא הוסדר בכתב התחייבות זה, אהיה חייבת להיוועץ ביועצת המשפטית של משרד החינוך, אשר תיוועץ במידת הצורך בנציבות שירות המדינה ובמשרד המשפטים, ולפעול על-פי הנחיותיהם.
- ד. הריני מתחייבת לשמור בסוד ולא להעביר, להודיע, למסור או להביא לדעת כל אדם, כל ידיעה שתגיע או שהגיעה אלי עקב ביצוע תפקידי או לעשות בהם שימוש לצרכי האישים או לטובת תאגיד או גוף שאני קשור אליו, תוך תקופת עבודתי במשרד, לפני תחילתה או לאחר מכן, פרט למידע שהפך לנחלת הכלל; ידוע לי שאי מילוי התחייבויות על-פי סעיף זה מהווה עבירה לפי סעיף 117 לחוק עונשין, התשל"ז - 1977, והפרת הוראות פרק 42.5 לתקש"ר.
- ה. אני מצהירה כי קראתי את חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר מרישה), התשכ"ט-1969, הבנתי את תוכנו ואני מתחייבת לפעול לפי חוות-דעת ונציבות שירות המדינה ומשרד המשפטים, בכל הקשור לפירושן של הוראות החוק הנ"ל ויישומן.

מדינת ישראל

משרד החינוך

1. ידוע לי כי על חוראות חסדר זה חלות הוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998, המחייבות מתן פומכי להסדר ומסירתו לכל אדם שיבקש מידע לגביו. חסדר זה יעמוד לעיון הציבור ככל שיתבקש. אין פרטים אותם אני מבקשת להותיר חסויים.

בכבוד רב,
מיכל כהן

העתק: עו"ד דורית מורג, היועצת המשפטית למשרד החינוך
עו"ד דינה זילבר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (יועץ)
עו"ד רון דול, היועץ המשפטי לנציבות שירות המדינה
גבי אריאלה טוקר, חשבת משרד החינוך
גבי מלכי אסולין, מנהלת אגף בכיר (משאבי אנוש)
מר אבי כהנא, מנהל אגף אי (ביקורת פנים)

ע/9

הסדר למניעת ניגוד
עניינים של מנכ"ל
משרד החקלאות
ופיתוח הכפר מיום
19.4.2013

9/5

ט' אייר, תשע"ג
19 אפריל, 2013לכבי
מר יאיר שמיר
שר החקלאות ופיתוח הכפר**הנדון: הסדר למניעת ניגוד עניינים**

לאור הכוונה למנותי לתפקיד מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן – **המשרד**), ובהתאם לחובתי על פי דין שלא להעדיף כל עניין זולת העניין הציבורי, ולא לעסוק בכל עניין זולת העניין הציבורי בעת כהונתי במשרה זו, ובתאום עם היועץ המשפטי של המשרד (להלן – **יועמ"ש המשרד**), משרד המשפטים ונציבות שירות המדינה, הריני מתכבד להצהיר ולהתחייב כדלקמן:

1. אני תושב הישוב רעות. לי, או לבני משפחתי, אין קשר או זיקה עסקית לעיסוק בחקלאות.
 2. אני הבעלים של 100% מהמניות של חברת ברק רעות והשקעות (1992) בע"מ (להלן – **ברק רעות**).
 3. הינה בעלים של 100% המניות של חברת "ב.ב. עומר יעוץ בע"מ" (להלן – **עומר יעוץ**), שהיא עצמה מחזיקה ב 3% ממניות חברת swing medical.
 4. עד לאחרינה עסקתי במתן יעוץ בתחומי האסטרטגיה, יעוץ ארגוני ותכניתני עבודה, למגוון של חברות פרטיות וציבוריות, הן במסגרת החברה וחברת עומר יעוץ, והן במסגרת חברות יעוץ נוספות: 1. טנדו טכנולוגיות ומערכות ביטחוניות בע"מ (להלן – **טנדו טכנולוגיות**); 2. אמן יועצים ומדעי ניחול (להלן – **אמן יועצים**).
- רשימת הגופים לחם נתתי יעוץ מצורפת ומסומנת "א" (עותק חסוי בלבד).
- לעבודות ולפעילות המתוארת בסעיפים 2-4 לא הייתה זיקה למשרד החקלאות (למעט המפורט להלן).
5. בנוסף, בצעתי מספר עבודות יעוץ שעשויה להיות להן זיקה לפעילות משרד החקלאות, כדלקמן:

- **לחטיבה להתיישבות** – סיוע בהכנת תכנית אסטרטגית לישובי עוטף ירושלים, תכנית איתור ופיתוח מוקדי על ממנפים בתחום התיירות והמסחר באזורים פריפריאליים בנגב, בדיקת יחסי גומלין וצרכים התיישבותיים קיימים ונדרשים במרחב גבול הצפון (בשנים 2007-2010);
- **למשרד התיירות/חמ"ת** – סיוע בהכנת תכנית העבודה של משרד התיירות בשנים 2010 – 2012, בקרת משימות מתכנית העבודה מ- 2012 עד חיס, חקמת "דיסק דתות" במשרד, ארגון מחדש של החברה הממשלתית לתיירות, כתיבת נהלי דירקטוריון - הנהלת החברה;

- **למשרד חבריאות** – השתתפות בוועדת ההיגוי ביחד עם גופים נוספים ובסיומה כתיבת טיוטות מכרז לגידול, אבטחה ושיווק של קנבים רפואי.
 - **חברת אקספנד וחברת MST** – סיוע בתחום הפיתוח העסקי.
6. במסגרת פעילות התנדבותית שמשתי יו"ר ועדת הכספים של עמותת "דורשי טוב" יוצאי סירות מטכ"ל.
7. עם מינוי לתפקיד מנכ"ל משרד החקלאות בכוונתי להפסיק באופן מיני את כל פעילותי המפורטת בסעי' 2-6 לעיל, ולהקפיא לאלתר את פעילות חברת ברק רעות. פעילות חברת עומר ינוץ ותפסק בתוך 6 חודשים (כדי לאפשר השלמת התחייבויות).
8. הסדרת חובות – ככל שגורמים כלשהם חייבים לי או לחברות ברק רעות ועומר ינוץ סכומי כסף בגין עבודות ינוץ שבצעתי עבורם, אפעל ביחס לבחינת חובות אלו כדלקמן:
- א. החובות ייגבו תוך ארבעה חודשים ממינוי לתפקיד הציבורי. פנייתי לחייבים לא ייעשו בתוארי בתפקיד הציבורי או על נייר המכתבים של המשרד; אודיע לינוץ המשפטי של משרד החקלאות עם סיום גביית החובות.
- ב. * כלל שתידרש תקופה ארוכה יותר לגביית החובות ומדובר במספר רב של לקוחות או שלא ניתן לקבוע מראש מועדים וסכומים קבועים מראש לתשלום – תתבצע גביית החובות באמצעות נאמן. הסכם הנאמנות יאושר ע"י היועץ המשפטי למשרד החקלאות.
- ג. אני מתחייב להימנע מלטפל בעניינים הנוגעים לגורמים שחבים לי כספים, עד לאחר חלוף תקופה של חצי שנה ממועד גביית מלוא החוב.
9. נוכח האמור לעיל אני מתחייב:
- א. להימנע מלקבל החלטות בתוקף תפקידי הציבורי, להשתתף, או לטפל בכל צורה אחרת, במישרין או בעקיפין, בנושאים העלולים להעמידני במצב של חשש לניגוד עניינים, ובפרט בנושאים הקשורים לעניינים הבאים:
- (1) בענייני האישים;
 - (2) בענייני קרובי משפחתי (לעניין זה - "קרבה משפחתית" - לרבות קרבה משפחתית חורגת או הנוצרת עקב אימוץ; "קרוב משפחה" - בן-זוג, הורה, בן, בת, אח, אחות, גיס, גיסה, דוד, דודה, בן-אח, בת-אח, בן-אחות, בת-אחות, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה);
 - (3) בנושאים או בפרויקטים הקשורים באופן ישיר לפעילות אשר הייתי מעורב בה בעבר (כולל הפרויקטים הנזכרים בסעי' 5 לעיל).
- יובהר כי אין באמור בסעיף זה כדי למנוע עיסוקי בנושאים אשר יהיו בתחום סמכותי אשר משפיעים ואו שחינם בעלי פוטנציאל השפעה ואו השלכה על כלל הציבור או על סקטורים רחבים ממנו, אף אם יש

בהם נגיעה לאותם עניינים אשר הייתי מעורב בהם בעבר, למעט אם המדובר בהשפעה מהותית על אותם עניינים; ככל שהמדובר בהשפעה מהותית כאמור, אטפל לאחר קבלת אישור היועץ המשפטי למשרד החקלאות, ובתנאים שייקבע.

(4) במשך חצי שנה, בעניינים של המועצות האזוריות, העיריות, ותאגידי המים המפורטים בגטפח א'.

(5) במשך שנה, בעניינין של החברות הממשלתיות המפורטות בגטפח א'.

(6) במשך שנה, בעניינים של הונאגידים טנדו טכנולוגיות ואמן יועצים, ושל בעלי השליטה בתאגידים אלו.

(7) במשך תקופה של שנתיים, בעניינים של הגורמים המסחריים הפרטיים המפורטים בגטפח א'.

יובהר כי אין באמור בסעיף זה כדי למנוע עיסוקי בנשאים אשר יהיו בתחום סמכותי אשר משפיעים ואו שהינם בעלי פוטנציאל השפעה ואו השלכה על כלל הציבור או על סקטורים רחבים ממנו, אף אם יש בהם כדי להשפיע במישרין או בעקיפין על הגורמים האמורים ואו על זכויותיהם, למעט אם המדובר בהשפעה מהותית על גורמים כאמור ואו על זכויותיהם; ככל שהמדובר בהשפעה מהותית כאמור, אטפל לאחר קבלת אישור היועץ המשפטי למשרד החקלאות, ובתנאים שייקבע.

10. ביחס לכל הנושאים אשר אהיה מנוע מלטפל בהם, תיקבע דרך הטיפול בהתייעצות עם יועמי"ש המשרד.

11. בכל מקרה בו יחול שינוי בתוכן הצהרותיי בכתב התחייבות זה, אעדכן את יועמי"ש המשרד ואפעל לפי הנחיותיו.

12. בכל מקרה בו יתעורר ספק הנוגע ליישום כתב התחייבות זה, או בכל מקרה שבו יתעורר חשש לניגוד עניינים שלא הוסדר בכתב התחייבות זה, אעדכן ואתיעץ עם היועמי"ש למשרד, ואפעל לפי הנחיותיו.

13. הובהר לי כי על הסדר זה חלות הוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, המחייבות מתן פומבי להסדר ומסירתו לכל אדם שיקבש מידע לגביו.

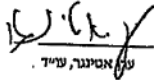
14. הריני מתחייב לשמור בסוד ולא להעביר, להודיע, למסור או להביא לידיעת כל אדם, כל ידיעה שתגיע או שהגיעה אלי עקב ביצוע תפקידי או לעשות בהם שימוש לצרכי האישיים או לטובת תאגיד או גוף שאני קשור אליו, תוך תקופת עבודתי במשרד, לפני תחילתה או לאחר מכן, פרט למידע שהפך לנחלת הכלל; ידוע לי, כי אי מילוי התחייבויות על-פי סעיף זה מהווה עבירה לפי סעיף 117 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והפרת הוראות פרק 42.5 לתקשי"ר.

15. הנני מצהיר כי קראתי את חוק שירות הניכור (הגלות לאחד פרישה), ותשכ"ט-1969, חבתי את תוכנו ואני מתחייב לפעול לפי חוות דעת נציבות שירות המדינה ומשרד המשפטים, בכל הקשור לפירושן של תורות חוק זה וליישומן.

בברכה,

רמי בן

נטח החסכם אישר על-די:

עיל אבינר, ע"ד

8.4.13
תאריך

הנתקים (לפי תוזות חוקי המשפטי לממשלה - יש לשמור את הנתקים במעטפה סגורה):

- התקן המשפטי לממשלה
- נציב שירות המדינה
- סמכ"ל למינהל רכות אדם (נטח פומבא)
- התקן המשפטי למשרד החקלאות ופיתוח הכפר
- חשב משרד החקלאות ופיתוח הכפר (נטח פומבא)
- חמבקר הפנימי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (נטח פומבא)
- תיק אישי

ע/10

הנחיית היועץ המשפטי
לממשלה מס' 3.1005
(הנחייה בעניין מתן
פומבי להסדרים למניעת
ניגוד עניינים)

10/ע

מספר הנחיה 3.1005	תאריך: ח' סיון תשס"ה, 15 יוני 2005 עדכון: חשון התשס"ח, אוקטובר 2007
הנחיות היועץ המשפטי לממשלה	משפט חוקתי זכויות חוקתיות - חופש המידע מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים של עובדי מדינה

מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים של עובדי מדינה

מבוא

1. נתעוררה השאלה האם ליתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים של עובדים בשירות המדינה. בעניין אחד הוגשה פנייה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1988 (להלן – "חוק חופש המידע" או "החוק") לקבל העתק מן ההסדר שנערך לעובד בשירות הציבורי, בעניין אחר נשלח מכתב בקשה בנושא ואף הוגשה עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים לפי חוק חופש המידע, במסגרתה התבקש גילויים של הסדרים למניעת ניגוד עניינים שנערכו לארבעה עובדי מדינה בכירים. בנוסף, נטען לפנינו כי אי גילויים של הסדרים למניעת ניגוד עניינים, מקשה על היכולת לבדוק האם עובד המדינה פעל במצב של ניגוד עניינים, וזאת גם על ידי עובדי מדינה אחרים הבאים עמו בקשרי עבודה.
2. הסדר למניעת ניגוד עניינים נערך לעובד המדינה או למועמד להיות עובד המדינה (להלן – העובד), ובשיתוף עימו, על ידי היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי הנוגע בדבר. במידת הצורך, מעורבים בעריכת ההסדר גורמים נוספים מנציבות שירות המדינה וממשרד המשפטים. בעת גיבוש ההסדר נערכת בחינה פרטנית של מכלול פעילויות העסקיות והציבוריות של העובד, בהתנדבות או בשכר, מול התפקידים והסמכויות שיש לו בשירות הציבורי. במסגרת ההסדר, נדרש העובד לפרט כל מידע רלוונטי שיש בו כדי לתרום לבירור האם קיים חשש לניגוד עניינים בין תפקידו בשירות הציבורי לבין ענייני הפרטיים. בין היתר, נדרש העובד לפרט את עסקיו ועיסוקיו, השקעותיו, שותפיו, הספקים עימם הוא עבד, הלקוחות להם נתן שירותים וכל מידע רלוונטי אחר.

המדיניות שנהגה לעניין מתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים

3. הגישה שנקטה עד כה גרסה כי, ככלל, יש להותיר את ההסדרים למניעת ניגוד עניינים חסויים, ולהביאם לידיעת מספר מצומצם של גורמים העוסקים בנושא. הטעמים לכך היו, בין היתר, הגנת פרטיותו של העובד, ופרטיותם של צדדים שלישיים המוזכרים בהסדר, החשש כי הגילוי ירתיע אנשים טובים מלבוא לשירות הציבורי, והחשש לפגיעה בעבודתה של הרשות הציבורית מצד גורמים אינטרסנטיים. במקרים בהם התבקש מידע ספציפי לגבי ההסדר – בדרך כלל נמסר מידע זה בדרך של פרפרזה.

על חופש המידע - כללי

4. עקרון חופש המידע במשמעותו הגרעינית היה קיים עוד קודם לחקיקת חוק חופש המידע. כשלושים שנה טרם חקיקתו של החוק, הורה ביהמ"ש העליון כי על הרשות הציבורית לתת לאזרח זכות עיון בחומר שבידיעתו יש לו עניין לגיטימי, אלא אם תצביע על אסמכתא בחוק השוללת מהאזרח זכות זו. בית המשפט הדגיש כי רק מנימוקים כבדי משקל יכולה הרשות

- לטעון חיסוי למסמך מסוים שלאזרח יש בו עניין לגיטימי, וכי השכל וההגיונות האלמנטרית ביחסים בין שלטון ואזרח מחייבים מסקנה זו. שלילת זכות העיון מן האזרח, מקימה, לשיטתו של בית המשפט, מחיצה בין השלטון לבין האזרח, ואינה עולה בקנה אחד עם עקרונות המינהל התקין במשטר חפשי. (בג"צ 337/66, עזבון קלמן פיטל נ' ועדת שומה, פ"ד כא(1) 69).
5. בית המשפט חזר על עמדתו זו במספר פסקי דין נוספים, וציין כי חובת הגילוי המוטלת על הרשות הציבורית ועל עובד הציבור נובעת מחובת הנאמנות שלהם כלפי הציבור, ומכך שהמידע המצוי בידי הרשות הציבורית ובידי עובד הציבור הינו "נכס" השייך לציבור, ולכן עליהם להביאו לידיעת הציבור (בג"צ 142/70, בנימין שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין, ירושלים, פ"ד כה(1) 325, 331).
6. בית המשפט ייחס חשיבות רבה לזכותו של הציבור לחופש גישה למידע המוחזק בידי רשויות הציבור, וציין כי קבלת מידע על-אודות דרכיו ואורחותיו של השלטון חיונית ליכולתו של הציבור לפקח על פעילותן של רשויות השלטון, וידיעתן של רשויות השלטון כי חשופות הן לביקורת תביא מצידן ליתר סדר ומשטר, ותרתיע אותן מעשיית מעשים החורגים מן המותר והראוי. בית המשפט הוסיף וציין כי כיבודה של זכות הציבור לדעת מהווה אף תנאי להגשמתה של זכות היסוד לחופש הביטוי (בג"צ 5771/93 בן ציון ציטרן ואח' נ' שר המשפטים ואח', פ"ד מח(1) 661, 673).
7. ואולם, בדבריו, הקפיד בית המשפט להדגיש כי חובת הגילוי אינה מוחלטת, וכי קיימים שיקולים רבי חשיבות, שביניהם, שיקולים של בטחון ויחסי חוץ ויחסים כלכליים וחברתיים, העשויים להצדיק את צמצומה. (ר' בג"צ 1601/90, עו"ד משולם שליט נ' ח"כ שמעון פרס ואח', פ"ד מד(3) 353, 365-366).
8. חוק חופש המידע, בא לעגן בחקיקה את הזכות לקבל מידע, על סייגיה וחריגייה, במטרה לסייע לקידום של ערכים חברתיים ובהם שוויון, שלטון החוק וכיבוד זכויות האדם, ולאפשר בקרה טובה יותר של הציבור על מעשי השלטון (ר' דברי ההסבר להצעת חוק חופש המידע, התשנ"ז-1997, הי"ח תשנ"ז, 397. כן ר' דברי ההסבר להצעת חוק חופש המידע, התשנ"ו-1996, הי"ח התשנ"ו, 608). התפיסה שביסוד החוק היא שהמידע בידי רשויות השלטון הוא נכס של האזרחים אשר הרשויות מחזיקות אותו בנאמנות עבורן. לפיכך, מחובתן של הרשויות לאפשר לציבור גישה למידע, בכפוף לנסיבות מיוחדות המצדיקות חיסיון (ר' גם הנחיה 3.1000, הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, מיום 20.07.2003).

9. חוק חופש המידע קובע כי על הרשות הציבורית למסור את המידע המצוי בידה, לכל מבקש, מבלי שיהיה עליו ליתן טעמים ולהסביר את הצורך שיש לו בפרטי אותו המידע (סעיף 7 לחוק), יחד עם זאת, כאמור לעיל, נקבעו בחוק שורה של סייגים וחריגים לחובת הגילוי (סעיפים 8, 9 ו-14 לחוק) שהם בגדר היוצא מן הכלל, ונועדו לאזן, בצורה ראויה, בין זכותו של הציבור לקבל את המידע לבין ערכים מוגנים אחרים של פרטיות, יעילות, תקינות עבודת המינהל וכו'.

חוק חופש המידע ותחולתו על הסדרים למניעת ניגוד עניינים

10. הזכות לקבל מידע משתרעת על כל מידע המצוי ברשות ציבורית (סעיף 2 לחוק), ולפיכך גם על ההסדרים למניעת ניגוד עניינים המצויים בידי משרדי הממשלה. מסקנה זו מתבקשת גם מתכליתו האמורה של החוק, מחובת הנאמנות שהרשות חבה בה כלפי הציבור, ומהיותו של המידע המצוי בידה קניינו של הציבור. כאמור, על פי החוק – גילוי המסמכים הוא הכללי, והחיסיון הוא החריג, כאשר על הרשות הנטל להצביע על החריג הנוגע לעניין. במקרה של הסדר למניעת ניגוד עניינים, גם העובד שעימו נערך ההסדר זכאי להציג בפני הרשות או בפני בית המשפט, לפי העניין, את הטעמים לפיהם הוא זכאי, לדעתו, לחסות מידע מסוים מתוך הסדר ניגוד העניינים שנערך עימו.

11. כפי שצוין לעיל, בהסדר למניעת ניגוד עניינים נדרש העובד לחשוף את ענייניו הפרטיים, ביניהם, מצבו הכלכלי ופרטים אודות שותפים ולקוחות שהיו לו עובר למינויו לשירות המדינה. חשיפתם של פרטים אלה מההסדר עלולה לפגוע בפרטיותו של העובד, או של צדדים שלישיים המוזכרים בו, ולעיתים אף לגרום להם נזק של ממש. כמו כן החשיפה של פרטי ההסדר עלולה לגרום, לעיתים, לניגוח של עובד הציבור ולהכבדה על עבודתו השוטפת, ואולי אף לשיבושה, מצד גורמים אינטרסנטיים שונים, או להרתיע אנשים טובים הנדרשים להסדרים מפורטים למניעת ניגוד עניינים, מלהצטרף לשירות המדינה. בכך עלול הדבר להביא גם לשיבוש עבודת הרשות.

12. מאידך גיסא, קיימים טעמים המצדיקים לשקול שינוי המדיניות בנוגע למתן פומבי להסדרים למניעת ניגוד עניינים, במגבלות שייקבעו. הטעם הראשון לכך הוא, שהסדרים למניעת ניגוד עניינים הנערכים לבעלי תפקידים בכירים בשירות המדינה הם, מטבעם, מידע שיש בו עניין ציבורי רב. בהקשר זה יצוין כי גם סעיף 18(3) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, הכיר בכך שבמשפט פלילי או אזרחי בשל פגיעה בפרטיות, תהיה זו הגנה טובה אם בפגיעה היה עניין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות העניין. בנוסף, מסירת ההסדרים לידי מספר מצומצם של גורמים, כפי שנעשה עד כה, עלולה, במקרים מסוימים, להכביד על אכיפתם, שכן לא תמיד יודעים גורמים אחרים בשירות הציבורי מהם העניינים בהם מנוע העובד מלטפל. מעבר לכך, גורם ההרתעה מפני התנהגות בלתי תקינה הגלום במתן פומבי להסדרים, חל במידה פחותה כלפי עובדי הציבור שיודעים שהסדר ניגוד העניינים שלהם נשאר חסוי.

13. האיזון בין נדבכים אלה צריך להיעשות לפי הקריטריונים שהותוו בחוק חופש המידע. הטעמים המצדיקים מתן פומבי לאותם חלקים של הסדרים למניעת ניגוד עניינים שלא מתקיימים בהם הסייגים והחריגים לגילוי מידע הקבועים בחוק, גוברים, לשיטתנו, על הטעמים המבססים את הגישה העקרונית של חיסיון גורף להסדרים. על כן, כאשר בוחנים את האפשרות ליתן פומבי להסדר למניעת ניגוד עניינים מסוים, הרי שהשאלה המרכזית צריכה להיות אילו רכיבים של ההסדר נכנסים לגדרם של הסייגים והחריגים לגילוי מידע הקיימים בחוק חופש המידע.

הטיפול בהסדרים למניעת ניגוד עניינים מכאן ולהבא

14. על כן, מכאן ואילך, בעת עריכת הסדר למניעת ניגוד עניינים יפעלו הגורמים הרלוונטיים בדרך זו:

- א. בעת גיבושו של הסדר למניעת ניגוד עניינים יציין היועץ המשפטי של המשרד בפני העובד החותם על ההסדר, במפורש, שעל ההסדר חל חוק חופש המידע, ולכן ההסדר, ככלל, לא יהיה חסוי, למעט אותם חלקים בו אשר העובד יצביע על טעם כדן לחיסויים. היועץ המשפטי של המשרד יציין במפורש בגוף ההסדר כי יחולו עליו הוראות חוק חופש המידע.
- ב. עובד המבקש לחסות פרטים המצויינים בהסדר שנערך עימו, יפרט לפני היועץ המשפטי של המשרד את הטעם לחיסיון המבוקש על ידו. היועץ המשפטי של המשרד יחליט האם ניתן לחסות את הפרטים המבוקשים על ידי העובד. במידת הצורך, יוכל היועץ המשפטי של המשרד להתייעץ עם הגורמים הרלוונטיים ממשרד המשפטים בנושא.
- ג. ככלל, בהתאם לחוק חופש המידע, יינתן חיסיון לפרטים הנכנסים לגדרם של החריגים הקבועים בסעיף 9 לחוק, וביניהם, פגיעה בפרטיות (סעיף 9(א)(3) לחוק) וסודות מסחריים או מקצועיים (סעיף 9(ב)(6) לחוק). כך, ככלל, תכובד בקשתו של העובד שלא לגלות פרטים מן ההסדר הנוגעים לרכושו האישי או למצבו הכספי, ותינתן הגנה לפרטיותם של צדדים שלישיים המוזכרים בהסדר. בהקשר זה יצוין כי במקרים מסוימים, בהם מתבקש חיסיון על שמותיהם של לקוחות שהיו לעובד במסגרת עיסוקו הקודם, יש לשקול, בין היתר, האם מדובר בלקוחות שעובדת היותם ללקוחותיו של העובד הינה ידועה בציבור, למשל בנסיבות בהן הדבר פורסם באתר האינטרנט של עסקו הקודם של העובד, לבין לקוחות שהקשר בינם לבין העובד לא נחשף, כגון לקוחות של עורך דין. בנסיבות שבהן שמות הלקוחות פורסמו בציבור, ככלל, אין מקום לחסות שמות אלה.

- ד. נוסף על כך, בכל מקרה בו שוקלת הרשות למסור מידע הנוגע לצדדים שלישיים אשר גילויו עשוי לפגוע בצדדים השלישיים, יש לפעול בהתאם לסעיף 13 לחוק חופש המידע, וליידע את הצדדים השלישיים על הבקשה למסירת המידע ועל זכותם להתנגד לה. כך, ככל שמדובר בפרטים מן ההסדר הנוגעים ללקוחות שהיו לעובד טרם לעבודתו בשירות המדינה, ושחשיפת שמם עלולה לפגוע בהם, כגון לקוחות של עורך דין שלא נחשפו ברבים ככאלה, הרי שטרם חשיפתם של פרטים אלה, על הרשות הציבורית לפנות לכל אחד מן הלקוחות, ליידע אותם על הבקשה למסירת המידע ולאפשר להם להתנגד למסירתו. קיום הליך כאמור ומורכבותו (האם מדובר במספר רב או במספר מצומצם של לקוחות), שיש בו להכביד על עבודתה של הרשות הציבורית, עשוי להיות אחד השיקולים שישקלו בעת ההחלטה האם למסור את הפרטים, מול התועלת הציבורית שבחשיפתם.
- ה. לאחר השלמת ההסדר למניעת ניגוד העניינים והסדרת נושא הפרטים החסויים, אם יהיו כאלה, יוכל כל מבקש לקבל עותק מן ההסדר, למעט החלקים שנקבע כי יהיו חסויים.
- ו. היועץ המשפטי של המשרד יעביר העתק מנוסחו המלא של ההסדר, כולל חלקיו החסויים, למנכ"ל המשרד ולנציב שירות המדינה. במידת הצורך, וככל שתפקידו דורש זאת, ימסור היועץ המשפטי של המשרד העתק מנוסחו המלא של ההסדר גם לגורם שייקבע כמחליפו של העובד לאותם נושאים שבהם הוא מצוי במצב של חשש לניגוד עניינים. הסדר למניעת ניגוד עניינים שיערך למנכ"ל המשרד, יועבר על ידי היועץ המשפטי של המשרד גם לידי השר הרלוונטי.
- ז. היועץ המשפטי של המשרד יעביר העתק מנוסחו החלקי של ההסדר, ללא חלקיו החסויים, למבקר הפנימי של המשרד ולחשב המשרד.
- ח. הגורמים שיקבלו לידיהם את ההסדר במלואו, ידאגו להחזיקו כפי שנהוג להחזיק חומר רגיש, כך שלא יגיע לידיהם של מי שאינם מוסמכים לעיין בו.
- ט. כל גורם אשר יבקש לדעת את מלוא המגבלות המוטלות על העובד, בין אם מדובר בעובד אחר הזקוק למידע לצורך תפקידו, ובין אם מדובר בגורם חיצוני – יופנה ליועץ המשפטי של המשרד, אשר יבחן כל בקשה לגופה. היועץ המשפטי של המשרד יאזן בין האינטרסים השונים הנוגעים לעניין, ובמידת הצורך יתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה, או עם נציגו, בנושא.

15. לגבי הסדרים שנחתמו טרם למתן הנחייה זו, אשר יתבקש גילויים - תינתן לעובד האפשרות להציג עמדתו לגבי הפרטים שהוא מבקש לחסות, ולעמוד על כל זכויותיו לפי חוק חופש המידע. בעת בחינת הבקשה לגלות את ההסדר, יינתן משקל לעובדה שהעובד ערך את המסמך לאחר שהובאה לידיעתו המדיניות שלפיה ככלל לא יינתן להסדר פומבי. בנסיבות אלה, שינה העובד את מצבו על סמך מצג זה, ולכן יש לבחון את שאלת חשיפת כל פרט מידע ברגישות רבה ומתוך התחשבות בעובדה זו.
16. יודגש כי אנו מוצאים שיש להחיל הנחיה זו, בשינויים המחויבים, על כלל ההסדרים למניעת ניגוד עניינים הנערכים בשירות הציבורי, גם עם מי שאינו "עובד ציבור", וזאת מן הטעם שתכליות גילוי המידע כפי שפורטו לעיל, מתקיימות גם במקרים אלה.